

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

KKTC'DE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

SEHER ÇETİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA

2021

KKTC'DE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

SEHER ÇETİN

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. MEHMET ÇAKICI

LEFKOŞA

2021

KABUL VE ONAY

Seher ÇETİN tarafından hazırlanan “KKTC’DE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ
ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ANALİZİ”
başlıklı bu çalışma, 25/06/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda
başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi
olarak kabul edilmiştir

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Mehmet ÇAKICI
(Danışman) (Bölüm Başkanı)
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Klinik Psikoloji

Dr. Öğr. Üy. Asra BABAYİĞİT
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Klinik Psikoloji

Dr. Öğr. Üy. Ayhan ÇAKICI
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Klinik Psikoloji

Prof. Dr.K. Hüsnü Can BAŞER
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☒ Tezimin tamamı heryerden erişime açılabilir.
- ☒ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☒ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih

İmza

Ad Soyad **SEHER ÇETİN**

TEŞEKKÜR

Tezim sürecinde beni destekleyen, ilgisini esirgemeyen, akademik bilgi ve deneyimleriyle bana her daim yol gösteren Sayın Uzm. Psk. Ayşe Buran'a ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Ayhan ÇAKICI EŞ'e , Sayın Yrd. Doç. Dr. Hande Çelikay Söyler'e ve iş hayatında varlığıyla bana güç veren, yeni alanlarda deneyim edinmemi sağlayan Haberatör Gazetesi Direktörü Sayın Mehmet Eş'e, akademik hayatım boyunca emeği, engin bilgileri ve tecrübesiyle yoluma ışık tutan, her aşamada beni destekleyen değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet Çakıcı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca maddi manevi her anlamda desteğini hiç esirgemeyen, bana inanan ve güvenen babam Abdülislam Çetin ve annem Şükriye Çetin'e, ablam Yasemin Eroğlu'na teşekkür ederim.

Yüksek lisans sürecimde yolumun kesiştiği ve ilk günden beri her zor anımda yanımda bulunan, tez sürecinde bilgi ve emeklerini benden sakınmayan, maneviyatıyla her zaman yanımda olan Psk. Ayşe Reyhan Boğar'a ve Psk. Rojgar İşözü'ne minnet duyar, teşekkür ederim.

ÖZ

KKTC'DE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

Bu araştırmanın amacı KKTC örneklemini için Kumar Oynama Nedenleri ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır. Araştırmanın örneklemini KKTC'yi temsil ettiği düşünülen 512 kişi oluşturmuştur. Ülkemizde ve dünyada yaşanan pandemi nedeniyle 403 erkek ve 109 kadından oluşan veriler, online yani Google Forms aracılığıyla toplanmış ve bu veriler üzerinden analizler yürütülmüştür. Araştırmadaki veriler, Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği(KONÖ), South Oaks Kumar Tarama Testi(SOKTT) ve Kumar Aşırma Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Ayrıca katılımcıların kişisel görüşlerini ve sosyo-demografik bilgilerini belirlemek amacıyla hazırlanan sosyo-demografik bilgi formu da kullanılmıştır. Güvenilirlik analizi için, Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmış olup, zamana karşı değişmediğini tespit etmek için 15 gün sonra 100 kişiyle de korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Geçerlilik analizi için, yapı geçerliliğini tespit etmek adına açıklayıcı faktör analizi kullanılmış olup, ölçüt/bağımlı geçerlilikte ölçekler arası Pearson çarpım momentleri korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin KKTC örneklemini için geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

ANAHTAR KELİME: Geçerlilik, Güvenilirlik, Kumar, Kumar Oynama Nedenleri, Patolojik Kumar

ABSTRACT

THE VALIDITY AND RELIABILITY ANALYSIS OF GAMBLING MOTIVES SCALE IN KKTC

This study aimed to analyze the validity and reliability of the Gambling Motives Scale(GMS) for the KKTC sample. The sample of the study consisted of 512 people who thought to represent the KKTC. Data consisting of 403 men and 109 women were collected online, via Google Forms, and analyzes were carried out on this data due to the pandemic conditions in our country and the World. The data in the study were collected through the Gambling Motives Scale(GMS), South Oaks Gambling Screen(SOGS), and Gambling Craving Scale. In addition, the socio-demographic information form prepared to determine the personal views and socio-demographic information of the participants was also used. For the reliability analysis, the Cronbach Alpha coefficient was calculated, and Pearson correlation coefficient was used with 100 people after 15 days to determine that it did not change against time. For validity analysis, explanatory factor analysis was used to determine to construct validity, and Pearson product-moment correlation coefficient between scales that we did use in criterion/dependent validity was calculated. As a result of the analysis, it was determined that the scale is valid and reliable for the KKTC sample.

KEYWORDS: Reliability, Validity, Gambling, Gambling Motives Scale, Pathological Gambling

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY-	3
BİLDİRİM-	4
ÖZ-	5
ABSTRACT-	6
İÇİNDEKİLER-	7
TABLolar DİZİNİ-	10
GİRİŞ	12
1.BÖLÜM	12
--1.0. GİRİŞ.....	12
--1.1. Araştırmanın Amacı.....	16
--1.2. Araştırmanın Önemi.....	17
--1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	17
--1.4. Tanımlar.....	17
---1.4.1. Kumar.....	17
---1.4.2. Patolojik Kumar Oynama.....	18
---1.4.3. Bağımlılık.....	18
2.BÖLÜM	18
--2.0. Kavramsal, Kuramsal Çerçeve.....	18
--2.1. Kumarın Tarihçesi.....	20
--2.2. Kumar Tanımı.....	21
--2.3. Kumar Oynama Nedenleri.....	22
--2.4. Kumarın Oynamanın Türleri.....	26
---2.4.1. Klasik Oyunlar.....	26
---2.4.2. Müşterek Bahisler.....	27
---2.4.3. Makine Oyunları.....	27

--2.4.4. Blackjack.....	28
--2.4.5. Poker.....	28
--2.4.6. Slot Oyunları.....	29
--2.5. Tedavi Yöntemleri.....	30
--2.5.1. Farmakolojik Tedaviler.....	31
--2.5.2. Psikoanaliz ve Psikoanalitik Psikoterapi.....	31
--2.5.3. Davranışsal Psikoterapi.....	31
--2.5.4. Kendine Yardım Programları.....	31
--2.6. Kumar Bağımlılığını Önleyici Çalışmalar.....	32
--2.7. KKTC’de Kumar.....	33
--2.8. Geçerlilik ve Güvenilirlik	33
---2.8.1. Güvenilirlik.....	33
---2.8.2. Geçerlilik.....	33
---2.8.3. Ölçek Uyarlama.....	33
YÖNTEM.....	34
--3.1. Araştırma Modeli.....	34
--3.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi.....	34
--3.3. Veri Toplama Araçları.....	34
---3.3.1. Sosyo-demografik bilgi formu.....	34
---3.3.2. Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği(KONÖ).....	35
---3.3.3. South Oaks Kumar Tarama Testi(SOKTT) Türkçe Formu.....	35
---3.3.4. Kumar Aşırma Ölçeği(KAÖ).....	36
--3.5. Verilerin Toplanması.....	36
--3.6. Uygulama.....	37
--3.7. Verilerin Analizi.....	38
BULGULAR.....	39
--4.1. Demografik Değişkenlere Yönelik Bulgular.....	39
--4.2. Açıklayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular.....	51

--4.3. Güvenilirlik Analizine Yönelik Bulgular.....	55
--4.4. Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Analizine Yönelik Bulgular.....	57
TARTIŞMA.....	58
SONUÇ.....	62
ÖNERİLER.....	63
KAYNAKÇA.....	64
ETİK KURUL RAPORU.....	71
EKLER.....	71
ÖZGEÇMİŞ.....	84
İNTİHAL RAPORU.....	85

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1.....	41
Tablo 2.....	42
Tablo 3.....	43
Tablo 4.....	43
Tablo 5.....	44
Tablo 6.....	44
Tablo 7.....	45
Tablo 8.....	45
Tablo 9.....	46
Tablo 10.....	46
Tablo 11.....	47
Tablo 12.....	48
Tablo 13.....	48
Tablo 14.....	49
Tablo 15.....	49
Tablo 16.....	50
Tablo 17.....	50
Tablo 18.....	51
Tablo 19.....	51
Tablo 20.....	52
Tablo 21.....	53
Tablo 22.....	54
Tablo 23.....	56
Tablo 24.....	58
Tablo 25.....	60
Tablo 26.....	61

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Bağımlılık, toplumların savaş verdiği en mühim rahatsızlıklar içinde yer verilmektedir. Özellikle ergenler ve genç gruplar arasında yaygın olarak görülen bu hastalık, toplumun geleceğini de tehdit etmektedir. Bu nedenle bir yandan bu hastalığın ortaya çıkmasını önlemek, diğer yandan tedavi sürecini iyileştirmek için çaba sarf edilmektedir (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2009). Bağımlılık, psikolojik, sosyal ve ekonomik boyutları olan ve tüm kurumsal norm ve düzenlemelerin işleyişini tehdit eden çeşitli toplumsal sorunların nedeni ve sonucu olarak görülmektedir (Orum ve ark, 2018). Bağımlılık terimi yıllarda çoğu zaman madde, alkol ve nikotin şeklinde maddelerle beraber alınmıştır.

Beyin ve beyin fonksiyonu üzerine yapılan son araştırmalar, bir çok hareketin kimyasal bağımlılığa yol açabileceğini gösteriyor. Kumar bağımlılığı bu davranışlardan sadece biridir. Kumar bugünlerde hoş zaman geçirme, eğlence ve dinlenmek için araç şeklinde kabul görmekte ve popüleritesi her geçen dakika fazlalaşmaktadır. Kumar, istediği için tehlike alma temel olarak kazanan ve kaybeden tarafların bulunduğu ve çoğu zaman her iki tarafta da bir üretim işi olmayarak servetin tekrar dağılımıdır. Bu mal dağılımına kabul eden süreçte her zaman bir talih dile getirir ya da ancak fırsata dayalıdır. Şans ve beceri kelimelerinin kumar oynama davranışını oluşturduğunu anlamak önemlidir. Patolojik kumar bağımlılığı, bir birey, aile veya profesyonel hedefe müdahale eden sürekli ve tekrarlayan uygunsuz kumar oynama davranışı olarak tanımlanır(APB, 1995). Kumar kelimesi Türkçe'ye Arapça'dan geçiş yapmıştır (TDV İslam Ansiklopedisi, 2014). Ortaya konan parayı ya da kıymetli bir malı kazanmak ümidiyle öncesinden maddi ödeme yaparak şansa bağlı belirsizlik sonucunda gerçekleşmesi ile maddi yitik ya da maddi hasılat durumuna kumar denilmektedir (Ümit, 2010, Petek, 2014, Abbot ve ark, 2018 ve Bayındır, 2018). Kumar hemen hemen tüm kültürlerde bir boş zaman etkinliği ve eğlence aracı olarak kabul edilir ve patolojik bir düzeye

ulaştığında kişisel ve sosyal sorunlara neden olabilir (George ve ark, 2016). Kumar davranışı kültüre göre değişir, ancak artık birçok ülkede yaygın olarak görülmektedir. Ayrıca, kumar birçok ülkede yayılıyor. Kumar aynı zamanda bir ulusal eğlence biçimidir ve bazı ülkelerde kültürel etkinliklerin bir parçası olarak kabul edilir (Wu ve Chen, 2015). Kültürel farklılıklar muhtemelen oyun becerileri, kumar türleri ve cinsiyet farklılıkları gibi risk faktörlerinden kaynaklanmaktadır (Raylu ve Oei, 2002). Kumar oynayan bireylerin birbirinden farklı motivasyonlarla bu oyuna başladığı, bu motivasyonların sosyalleşme, eğlenme, sorunlardan kaçınma, heyecan ve parasal nedenler olarak sınıflandırılabilmesi bilinmektedir (Lorains ve ark, 2011). Genel olarak, en düşük sorunlu kumar oranları Avrupa'da, orta düzeyde Kuzey Amerika'da Avustralya'da ve en yüksek oranlar Asya'da bulundu (Williams ve ark, 2012). Asya'nın Hong Kong, Singapur ve Macua gibi bazı bölgelerinde patolojik kumar oynama oranları yüksek oranlarda ve yaklaşık %2 olarak bildirilmiştir (Wong ve SoMT, 2003). Kumar oynamak, internet kullanmak, video oyunları oynamak, yemek yemek, alışveriş yapmak gibi aktivitelere aşırı katılım artık bağımlılık olarak değerlendirilebilmektedir (Holden, 2010). Kumar bağımlılığı oranı ergenlerde, etnik azınlıklarda ve göçmen topluluklarda daha yüksek görünmektedir (Derevensky ve Gupta, 2004).

Patolojik kumar 1980 senesinde DSM-III'te dürtü kontrol bozukluğu arasında sınıflanmıştır. DSM-III-R'de psikoaktif madde kullanılması ve bağımlılık arasında benzer şeyler vurgulanılmıştır (Kaplan ve ark, 1995). DSM-IV'de de Patolojik Kumar Oynama olarak "Başka Bir Yerde Sınıflandırılmamış Dürtü Denetim Bozuklukları" başlığı altında söz edilmektedir (Amerikan Psikiyatri Birliği, 1995). DSM-IV'deki patolojik kumar bağımlılığı tanısının kriterlerini geçerlik, güvenilirlik ve kriterlerden 4 tanesinin 5 tanesi kesim puanı olarak alınması doğru sınıflama olacağını yapmış olduğu belirtir (Stinchfield ve ark, 2005). Kumar bağımlılığı beyni etkileyen bir karardır ve birey kumar bağımlılığını engelleyemeden tekrar tekrar oynamaya devam eder. Kumar bağımlılığı %3 oranında görülebilmektedir. 40-50

yaşındaki erkeklerde daha sık görülür. Kazanma arzusu gençler arasında giderek daha fazla görülüyor ve kumar bağımlısı oluyorlar. Aşırı patolojik kumar oynama üzerine yapılan çalışmalar dikkate alındığında yetişkin nüfusun %1-3'ünde görüldüğü ileri sürülmektedir (Kaplan 1995. Leiseur 1991). Gençlerin kumar oynama riskini, ergenlik döneminde risk algısının düşük olması, online oynananlar da dahil olmak suretiyle yasal ve yasal olmayan kumar oyunlarına erişimin kolaylaşması, kumar oynamaya özendiren reklamlar, muhtelif devlet kurumları tarafınca işletilen ve kültüre entegre edilen kumar oyunları, burs ve kredi kartı şeklinde faktörlerin arttırdığı belirtilmektedir (Nowak ve Aloe, 2014). Bunun dışında problemlili kumar oynama davranışıyla cinsiyet, sigara ve alkol bağımlılığı, madde kullanımı, depresif hastalıklar, dikkat eksikliği ve hiperaktivitenin bağlantılı olduğu (George ve ark, 2016 ; Grant ve ark, 2018) tespiti yapılarak üniversite öğrencilerinde bilimsel nitelikli başarıda düşme, toplumsal ilişkilerde bozulma, intihar girişiminde bulunmanın kumar oynama hareketinin emareleri olabileceğine dair ikazlarda bulunmaktadır (George ve ark., 2016; Gonzalez-Roz ve ark., 2017; Nowak ve Aloe, 2014).

Kumar bağımlılığına yönüne doğru gidilen en mühim nedenlerinden birinin ebeveyn faktörü olduğu literatüre bakıldığında meydana getirilen birçok inceleme saptanmıştır. Araştırma bulguları kontrol edildiğinde bağımlılık düşüncesinde ilerleyen birçok kişinin ebeveynlerinin içinde yaşanmış olan kargaşadan ötürü bu yola girmiş olduğu yahut bağımlılığın bireye verdiği hasarlar nedeniyle aile içinde fikir ayrışmaları yaşanmaya başladığı elde edilmiştir (Can, 2007). Raylu ve Oei'ye göre kumardan bahsedebilmemiz için; Kişi, eğlenceli, kişisel ve kişilerarası ilişkilerin gelişiminde sosyal sorunlar yaşamak zorundadır. (Kessler ve ark, 2008). Kumar bağımlılığı ile alakalı olarak teorik incelenmelerde ebeveynler arasındaki düzeninin bozulması, ayrılmalar ve terkedilmişlik benzer biçimde durumların tehlike faktörleri içinde yerini almış olduğunu göstermektedir. Benzer biçimde incelemelerde, kumar bağımlılığının büyük bir kısmının olduğu seviyede hiç evlenmemiş

yahut eşinden ayrılmış bireylerde görülmektedir (Verdura ve ark, 2014; Yazıcı ve Yazıcı, 2010). Evrende legal olarak her sene oynanan kumarın içinde kazanılan para miktarının hemen hemen 10 trilyon dolar olduğu tespiti sağlanmaktadır lakin illegal oynanan oyunlar bu sayıları aşabilmektedir (Erdoğan, 2017).

Patolojik kumar oynamada devamlı ve yineleyen bir kumar oynama girişimi vardır. Bu bireyler kumar oynamaya fazla kafa yorarlardı (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2000). Bu nedenlere ek olarak bireyler sosyal rollerden, düşük gelirden ve denenmemiş mesleklerden kurtulmak için kumar da oynayabilirler (Cavion ve ark, 2008). Kadınlar kumarı insanlardan kaçmak, tek kalmak ve benzer biçimlerden kumar oynarken, erkekler ise oldukça coşku sezmek ve para kazanmak için oynamaktadır (Raylu ve Oei, 2002). Kumar bağımlılığının sebepleri içinde biyolojik faktörler düşünülmüş, fakat toplumsal faktörler kumar bağımlılığı için daha etkilidir. Ebeveynlerinin ya da bir akrabanın ölümü, boşanma, fizyolojik hastalık ya da hayatın tehdit altında olması, iş ya da kariyerle alakalı düş kırıklığı, fazla başarı, insanlar iletişimde zorluklar, alkol ve madde kullanması patolojik kumarın gelişimi dönemi hızlandırılan ve bağımlılığın oluşmasına sebep olan etkenlerdir. Bunların haricinde camia içinde Piyango, spor-toto şeklinde bahislerin yaygınlaşması, kişilerin kolayca elde edilmesi ve tükettiği asitli yahut kola kapağından, çipslerden, dondurmalarda ve bunlar gibi şeyler şeklinde besinlerden muhtelif hediyeler çıkarılması kumarın yaygınlaşması için ortam hazırlayan faktörlerdir.

Kumar oynama davranışı kültürden kültüre ve ülkeler arasında farklılık göstermektedir. KKTC’de kumar yaygınlığı ile alakalı ancak iki çalışma bulunmaktadır. Bunlardan ilki Çakıcı (2012) tarafından bütün KKTC’yi temsil edecek bir örneklem üstünden yapılmıştır. Daha sonraki yaygınlık emekleri tekrar Çakıcı ve arkadaşları (2014) tarafınca aynı metodoloji kullanılarak yapılmış ve yaygınlık istatistiklerinin 2012 senesinde %3,5 ve 2014 senesinde ise 3,8 düzeyine yükseldiği belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında KKTC’deki kumar yaygınlığı

% 2,2 olarak belirlenmiştir.Kıbrıs camiasında çoğu zaman kumarhanelere casino denildiği için iştirakçuların söylemlerinde kumarhane yerine casino kavramı kullanılmıştır (Murray, 1984; Mjland, 2014).Bahis oyunları, horoz dövüşü, kağıt oyunları bu kültürde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. KKTC’de kumarhane sayısı yıllar içerisinde giderek artmakta ve Türkiye’de getirilen kumar yasağından sonra ülkenin kumar endüstrisi ivme kazanmaktadır (Çakıcı ve ark, 2019). Bilgin’e (2015) göre KKTC’de yaşayan öğrencilerin %24.1’inde patolojik kumar oynama sorunu görülmektedir. Kumarhanelere erişim kolaylığı, devlet destekli yasal bir şekilde işletilmesinin yanı sıra (Vayısoğlu, Öncü ve Güven, 2018) adaya gelen göçmen sayısının yoğunluğu ve kültürel etkileşimin artmasıyla birlikte kumar oynama davranışının arttığı görülmektedir (Çakıcı ve ark, 2019). Bu davranışın KKTC örneğinde yaygın görülmesi sebebiyle Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin standardize bir şekilde kullanılması için geçerlilik güvenilirlik çalışmasının yapılması önem kazanmaktadır.

1.1 Araştırmanın amacı:

Son yıllarda dünyada kumar bağımlılığının yaygınlığını anlamaya yönelik araştırmalar, sosyokültürel nedenlere ve kültürel dönüşümün etkisine odaklanarak ivme kazanmıştır. Bu çalışmada kumar oynamayı güdüleyen değişkenleri belirlemek için geliştirilmiş Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin (KONÖ) KKTC örneğinde uyarlama çalışmasının yapılması, geçerlilik ve güvenilirliğinin sınanması amaçlanmıştır. Ölçek aracılığı ile özgün çalışmada olduğu gibi eğlenme, heyecanlanma, sosyalleşme, para kazanma, kaçınma içeriğindeki kumar oynama etkenlerinin bulunacağı varsayılmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

- 1 KKTC’de yaşayan katılımcılar üzerinde uygulanan bu ölçek güvenilir mi?
- 2 KKTC’de yaşayan katılımcılar üzerinde uygulanan bu ölçek geçerli mi ?

1.2 Araştırmanın önemi:

Kumar oynayan bireyler yaşadıkları maddi kayıpların yanında çeşitli psikolojik problemler de yaşamaktadır. Kumar bağımlılığı bireylerin işini kaybetmesi, aile yaşantısının bozulması ve sosyal çevreden dışlanma gibi pek çok duruma yol açmaktadır. Kumar bağımlılarının kumar alışkanlıklarını devam ettirme sebeplerinin ortaya koyulması ve bu konuda farkındalık oluşturacak çalışmaların yapılması önem taşımaktadır. Ayrıca daha önceden KKTC’de böyle bir çalışma yapılmamış olması önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın Kıbrıs literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3 Araştırmanın sınırlılıkları:

Araştırmanın verileri kullanılan ölçme araçlarıyla sınırlıdır. Yapılan bu çalışma veri toplama aracı olarak kullanılan South Oaks Kumar Tarama Testi ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların anket formuna doğru, samimi ve dürüst yanıtlar verdikleri varsayılmıştır.

Veri toplama aşamasında kullanılan South Oaks Kumar Tarama Testi (SOKTT), Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği (KONÖ), Kumar Aşırma Ölçeği (KAÖ) gerekli yeterlilikte oldukları bu ölçeklerle sınırlıdır.

1.4 Tanımlar:

1.4.1 Kumar: Kişinin daha çok bir ödül almanın meçhul olan umudu ile, bir kıymeti olan şeyi tehlikeye atması şeklinde açıklanmaktadır (Frascella ve ark, 2010).

1.4.2 Patolojik kumar oynama: :Devamlı ve tekrarlı şekilde kumar oynama davranışıyla beraber ortaya çıkan kişinin sosyal, aile ve iş yaşamını önemli ölçüde etkileyen ve kayıplara neden olan ruhsal bir bozukluktur (Guriz vd., 2012).

1.4.3 Bağımlılık: Bağımlılık, kişi ile bu kişinin aşırı yenileyen hareketi ile negatif sonuçlarla karşılaşmasına karşın sürdürülmeye devam ettiği, işlevselliğini yıkıcı bir durumdur.

2.BÖLÜM

2.0 KAVRAMSAL, KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Kumarın Tarihçesi:

Kumarın kelimesine tarihi olarak bakıldığında; Adaletsiz oynama veya oyunu kurnazlıkla oynamak şeklinde anılmaktadır. Kumar oynayan; dolandırıcı, nakit için, fazla olan iddialar tutumsuzlukla, kumar oynamayı huy edinmiş şahıs şeklinde adlandırılmaktadır. Günümüz çağda kumar oynamak; maddiyatla bahise para yatırmak yahut rastgele veya kararı kesinleşmeyen, talihe bağlı öteki vakalar anlamlarına gelmeye başlamaktadır. Buna bakılırsa kumar oynamak; ferdin kişisel becerisini kullanmaya emek vermeden maddi hasılat sağlanabilmesi durumuna gelinmektedir (Kılıç, 2009). Petry'ye göre kumar geçmişten bu yana insan yaşamının önemli bir parçası olmuştur. MÖ 3000'de bir Mısır tabutunda zarın bulunması, kumarın yeni bir şey olmadığını kanıtladı. Freimuth'a göre kumar, risk almak ya da sonuç belli değilse şansa inanmaktır (Kim vd, 2009). Birçok insan için kumar bir zevk ya da kazanımdır; Bazı insanlar için kumar, yakın ilişkilere ve topluluğa müdahale eden zayıflatıcı ve zayıflatıcı bir durum olarak görülür (Çelikel, 2010). İlk kumar mekanları 17. Yüzyılın başlangıcında İtalya'da ortaya çıkmıştır. Kumar oynama davranışının psikopatolojik bir konum olarak adlandırılmasından bu yana uzun bir müddet geçmiş olduğu halde, bu konum sadece son yirmi senedir bir sıhhat problemi olarak görülmüştür (Kalyoncu ve Ar;, 2003). Yeni çağda da, dünya çapında büyük çerçevede düzenlemeye süregelen talih oyunları, hükümetlerin olmazsa olmaz kaynakları olmuşlar. Gün geçtikçe farklılıkları artan bu oyunlardan elde edilmiş senelik kazanç payı onlarca milyar dolarla anlatım edilmekteydi

(Kılıç, 2006). Kumarın ruhsal faktörleriyle alakalı olarak incelemelerde en çok kullanılan değişkenin benlik özellikleri olduğu görülmüştür. Bunun dışında kumar canlandırırken, öteki mühim değişken motivasyonudur (Bagby, 2007). Geçmişten bugüne oldukça kültürde çok yaygın olan kumar aktiviteleri, kimi vakit negatif sonuçlar yaratmakta ve muhtelif zararlara yol açar (Neal ve Ark;, 2005). Literatürde kumar meydana gelen zarar kavramı; kumar etkinliklerine bağlı kişinin kendinin, ailesinin, dostlarının ya da çevresinin herhangi bir halde zarar görmesi olarak tanımlanmaktadır (Neal, Delfabbro ve O'Neil, 2005). Oyuncunun kumar üstündeki yetkisini yitirmesi ile birlikte, kumar oynamayla planladığı daha çok zaman geçmesi ve kumar oynamayı bitirmemesi şeklinde durumlar görülmektedir (Lesieur ve Blume, 1987). Tüm bunların yanında kumar etkinliği oyuncunun duygusunun üstündeki zararları laf mevzusu olunmaktadır. Buna nazaran fazlalaşan kumar etkinliğiyle beraber uykuda zorlanma, fazlalaşan yalnızlık hissi ya da toplumsal izolasyon, intihar düşüncelerine şeklinde depresif belirtilerin yaşanabileceğini belirtilmiştir (Ferris ve Wynne, 2001). Deverux kumarı, rastgele ya da belgisiz neticeleri olan talih etkinliklerinin ya da olaylardaki bahis nakitini çoğaltmak ya da kumar için kullanılan öteki eşyalara yöneltme anlamında kullanılmıştır (Deverux, 1976).

2.2 Kumar Tanımı

Kumar sözcüğü Türkçe'ye Arapça'dan geçmiştir (TDV İslam Ansiklopedisi, 2014). Kumar, hemen hemen tüm kültürlerde ve aşamadan yetişkinliğe kadar tüm gelişim aşamalarında ortak bir davranıştır (Meyer ve ark, 2009). Sosyokültürel yahut kumar oynanan ülkelerin hükümet politikaları gözemlenmeksizin meydana getirilen internasyonal çalışma sonuçları, devamlı olarak kumar oynama hareketinin, birçok erişkin adamın etken yahut edilgen anlamda ömür tecrübelerinin bir bölümü bulunduğunu göstermektedir (Hayer ve Griffiths, 2015). Kumar oynama temelinde, hasılat elde etme aracıyla para kullanarak gayri muayyen risklere girmektir (Lam, 2007). Son zamanlarda kumar oynamak dünya çapında

oldukça yaygın, geniş açıdan erişilebilir olması ve toplumsal yönden kabul görülür bir eğlence aktivitesi haline gelmektedir (McComb ve Sabiston, 2010). Birçok değişik kültürlerde en fazla kumar etkinlikleri; taşlar, zarlar, kartlar ve rakamlar vasıtasıyla muhtelif olanlarda talih ve bahis üstünden oynanan oyunlardandır (Hing ve ark,2014). Geçmişten bugüne oldukça kültürde çok yaygın olan kumar etkinlikleri, kimi vakit negatif sonuçlar yaratmakta ve muhtelif zararlara sebep olabilmektedir (Neal ve ark, 2005). Araştırmalarda kumardan meydana gelen zarar (gambling-related harm) sözcüğü; kumar etkinliklerine bağlı kalarak kişinin kendisine, ailesine, dostlarına yada çevresinden herhangi bir biçimde zarar görmesi anlamında tanımlanır (Neal, Delfabbro ve O'Neil, 2005). Kumarın birçok yetiştikine getirdiği algı, hoş bir şekilde zararsız bir aktivitedir, ancak bu alışkanlık, bağımlılığa neden olan ciddi psikososyal ve ekonomik etkilerle sorunlu faaliyetlerde dönüşebilmektedir (Volberg ve ark, 2010). Kumardan meydana gelen zararlar kişinin hayatındaki değişik alanlarda ortaya çıkmasıdır. Kumardan meydana gelen görülür zararlardan biri, bireyin kumar oynamaya bağlı yaşamış olduğu para kayıpları kararı finansal niteliğinde olup biten bariz bozulmalardandır (Downs ve Wolrych, 2010). Kumar oynamayan bireylere bağlı malların bozulmalarla beraber kimi vakit test edilmeyen kumar borçlarının ortaya çıktığı gözlenmektedir (Stuhldreher ve ark, 2007). Kumar oynamanın, oyuncunun parasal durumundakilerin ve toplumsal ilişkilerin zararlındansa, test becerileri ve karar verme süreleri üstünde negatif tesirleri görülür. Kişinin, sonraki kumar etkinliğinin katılım sonucu bazı zamanlarda, daha önceki hasılatları ya da kayıpları hakkında bilişsel çarpıtmaları paralelliğinde gerçekleşir ve zaman içinde kumar etkinlikleriyle oldukça meşgul, bireyin kumar oynama üstündeki kontrolünü kaybetmesi laf mevzusu olabilmektedir (Gaboury ve Ladouceur, 1987). Belirli bir kesim eğlenceli bir etkinlik olan sadece bir bölüm için de ciddi problemlere neden olan kumar oynama hareketi ile alakalı meydana getirilen yaygınlık araştırmalarında, patolojik kumar oynama hareketinin yaygınlığının öteki psikopatolojik tanılarında da görülmektedir (Arcan, 2012).

2.3 Kumar Oynama Nedenleri

Kumar oynama tüm dünyada yaygın bir davranıştır. Bir araştırmada kumar kalıtımı sorunlu düzeye ulaşmayanlara oranla sorunlu kumar katılımı olan kişilerin; huzursuz edici hisleri hafifletme, negatif günlük ömür vakalarından ve doğrulardan uzaklaşma benzer biçimde sebeplerle kumar oynama sık olarak daha fazla olduğu bilinmektedir (Jacobs, 1986). Genetik faktörlerin de kumar bağımlılığı üstünde tesiri olduğu araştırmalar tarafınca ortaya dökülmüştür. 3359 ikiz adam üstünde meydana gelen inceleme keşiflerine göre; kumar bağımlılığının oranının içinde değiştiğini beyan etmiştir (Lobo ve Kennedy, 2006). Bununla beraber, veraset faktörler, travmatik ömür tecrübeleri ve kumar bağımlılığı içinde ilişki bulunarak ortaya koymaktadır (Meyer ve ark.,2009). Bundan başka, genetik faktörlerle beraberinde, toplumsal öğrenmenin etken olabileceği araştırmalar tarafınca ilan edilmektedir. Kumar bağımlılarının ebeveynleri üstünde meydana getirilen araştırmalar, bu bireylerin benzeyen hasımlarında da kumar ile alakalı problemler olduğu görülmektedir (Black ve ark.,2006). Bu nokta, kalıtımsal faktörler ile beraberinde , toplumsal namına ebeveynlerin de kumar bağımlılığı sebepleri içinde oluşacağını ortaya koymaktadır. Kumar oynama hareketinin ancak kalıtımsal veya toplumsal sebepler değil, bunların beraberinde bir oldukça dış faktörler isteklendirme oluşturmakta ve niçin olmaktadır. Son yapılan araştırmalar da ise muhtelif isteklendirme kumar problemini izah etmeye destek olabileceğini açıklamaktadır. Kumar hareketinde muayyen isteklendirme mühim görevi şimdiki zamanda net bir biçimde anlamlandırılmamış bulunmasına rağmen emekler değişik örneklerin mukayese ile kumar isteklendirmelerin rolünü araştırmaktadır. (Walker,1992), Binde(2013), kişilerin kumar oynama sebepleri bütün dünyada partner olup, beş sebebi içeren bir örnek ileri sürülmektedir. Bu örnek beş motivasyonel sebeplerinden oluşmuştur. Jackpotun isabet rüyası (kazanma) ve farklılaşan hayatlar, toplumsal avantajlar, entelektüel kavganın, kumar oynama sırasında duygunun değişik tokuşu ve kazanma talihinin var oluşu başlıca oynama sebepleri

arasında bulunmaktadır. Bu biçimdeki kumar problemini farkına varmamıza destek sürdürmektedir. Model, oynamak kişinin biyopsikolojisine giriş yapıp, kuvvetli ruhsal aşamaları kolaylıkla uyandırmak ve yoğun kültürel manalarla rabıta tesis etmektedir. Bu nedenle kumara bağlı olmanın temeli çoğu durumda kültürel çevikliği ile de anlamlandırılmaktadır (Neighbours ve ark, 2002; Sprostos ve ark,2012). Bugünkü zamanda en oldukça tercih edilen ve en geçerli örnek olarak kabul eden Lee ve arkadaşları (2007) tarafınca beş etkenli bir kumar isteklendirme modeli olarak güçlendirilmiş olan isteklendirilmedir. Bu model, kumar oynayanları güdüleme ile sosyalleşme, kaçınma, neşe, coşkulanma ve maddi kazanç olarak adlandırılan beş unsur üstüne konsantre olmuştur (Lee ve ark; 2007; Lee. 2009; Arcan ve Karancı, 2014). Blaszezynski ve McConaghy (1989) kumar bağımlılarının, kumar oynama nedenlerini ortaya çıkartmak için yapılmış bir emek harcama da %77,3'ü para kazanma ve %61,3'ü coşku yaşamının en temeli kumar oynama sebepleri bulunduğunu belirtmektedir (Akt., Duvarcı, 1998). İngiltere'de 7756 kişiyle meydana getirilen bir başka araştırmada araştırmaların %83,3'ü fazla nakit kazanmak ve %59'u nakit kazanmak sebepleri ile kumar oynama davranışı gösterdiğini belirtmişlerdir (Wardle ve ark, 2011). Kumar bağımlıları ile meydana getirilen bir senelik takip sorgulama neticesine göre, kumar oynama sebeplerinin en fazlaca nakit kazanmak, problemlerine bir çözüm yaratmak ve sorunlardan uzaklaşmak için kumar oynamak bulunduğunu belirtilmiştir (Wiebe ve ark, 2003). Kumar oynama hareketinin en mühim sebeplerinin nakit kazanmak değil nakit kazanma umudu ile gelen coşku duygusu bulunduğunu ifade etmişlerdir (Wulfert ve ark,2008). Lee ve meslektaşları (2007) tarafınca ,Kore'de meydana getirilen bir araştırmalarda toplumsallaşma, coşku, kaçınma ve nakit kazanmak kumar bağımlıları için başlıca isteklendirme sebebi bulunduğunu ortaya çıkartmıştır. Türkiye'de meydana getirilen azca emek harcamadan birilerinde, kumar bağımlıları ortalama %65'i kumar oynama sebeplerini mali problemlerini halletmek olarak anlatım sağlamışlardır (Duvarcı ve Varan, 2000). Tüm

bunlarla birlikte, demografik maddelerin kumar bağımlılığını etkisi altında olduğu sonuçlarındandır (Lang ve Omori 2009). Kumar oynama hareketini söylemeye karşı oldukça kuram öne çıkarılmış ve isteksel sebeplerin en fazla kabul görülebileceği ortaya çıkmıştır. Tümüyle beraber, Hayer ve Griffiths, (2015) kumar bağımlılığı geliştiren kişilerin coşku duygusunu sezme arzusu; kolayca uyarılabilme coşkuya tutulma, tehlike alma meyilin de olma ve bunlarla beraber dürtülerini teste tabi tutmada güçlkle tecrübelendirme şeklinde birtakım aynı benlik hususlarının olduğu beyan edilmiştir (Coşkun, 2017). Kumar bağımlılığının sebepleri içinde biyolojik etmenler belirlenmişse de, toplumsal etmenler kumar bağımlılığında daha fazla etkindir. Ebeveynlerin ya da bir yakınının vefatı, boşanma, fizyolojik rahatsızlık ya da hayatın tehlike altında olması, iş ya da kariyerle alakalı hayal kırıklığı, yüksek başarı, bireylerle ilişkilerde zorluklar, madde ve alkol kullanması patolojik kumarın gelişmesinde dönemi hızlandıran ve bağımlılığın oluşturulmasına olanak etmektedir. Kumar bağımlılarında anne-baba disiplinini tutarsızlık, maddiyat ve parasal simgelere fazla kıymet verilmesi, buna karşılık maddi birikim, plan yapmak şeklinde ekonomik hareketlere yettiği kadar ehemmiyet verilmemesi, gençlikte talih ve kazanma şeklinde ilgilerin reaksiyon görmeyip destek verilmesi, öteki anne-baba kişilerinde kumar oynamanın fazla olması şeklinde faktörlerde kumara başlamak için bazı sebepleri içinde görülmektedir. Bunlar haricinde topluluk içinde loto, piyango spor-toto şeklinde bahislerin yayılması, evlatlarının kolaylıkla ulaşabileceği ve içtiği gazoz veya kola kapağında, cipslerden, dondurmalarından ve bunun şeklinde besinlerden muhtelif hediyeler çıkması kumarın fazlalaşması için yer hazırlayan etkenlerdir. Kumarın bireye verdiği zararlar kumar oynama etkinliğini, şahıs ve ebeveynlere getireceği büyük parasal ve içsel zararlar kadar, patolojik bir hale gelebilmesi nedeniyle kaygı vericidir. Şans oyunları bağımlı hale gelen bireylerde hem ruhsal aynı zamanda toplumsal şekillerde fena sonuçlar doğurduğu olasılığı fazladır. Birey kumar oynamanın üstüne aşırı kendini yorar. Geçmişte kumar oynama yaşantısını tekrar yaşamayı

ister. Bir sonraki oyunu oluşturmak veya kumar oynamak suretiyle maddi kazanç sağlamanın yollarını bulmayı düşünür. İsteddiği heyecanı veya hasılatı sezmek için git gide artan miktarlarda para kazanma ihtiyacı duyar. Kumar bağımlıları kaybettikleri paraları bir seferde geri almayı hayal ederler. Bu düşünce gerçekleşmeyince hareketlerini ve kaybettiklerini yalanlarla örtmeyi planlarlar. Kumar oynamak için ihtiyaç duyulan maddiyatı sağlamak üzere, sahtekarlık, dolandırıcılık, hırsızlık, transfer benzer biçimde yasa dışı hareketlerde bulunurlar. Kumar oynaması yüzünden mühim bir insanlarla olan ilişkisini, eğitiminde yahut mesleğinde başarıyı yakalaması ile alakalı bir şansını tehlikeye atar yahut kaybederler. Kumar bağımlılığı yüzünden ebeveynlerine ve çevresindeki kişilere karşı sorumluluklarını yerine getirmezler. Kişinin kendisini test edemeyecek şekilde talih oyunları oynayan bireylerin bu tutkularını eşinde ve çocuklarında ruhsal sorunlara, anne-babalık görevinin ihmal edilmesine, ayrılma yahut boşanmalara, ekonomik anlamda iflasa ve ortaya çıkan sorunlardan ötürü girdikleri buhran kararı intihara sebep olmaktadır. Kumar oynayan bireylerin ebeveynlerinin yanındaki itimat ortamı kaybederler. Kumar aile ilişkilerinde parasal kayba sebep olur ve bu parasal kayıplar yüzünden psikolojik, ailevî ve sosyal problemler ortaya çıkmaktadır. Kumar bağımlılığı olan kişilerde kumar yardımıyla basit yollarla varlıklı olacağını düşünmektedirler. Bahis siteleri, günümüzde yaşanmış olan mevcut işsizlik oranını ve zaruret cevabında varlıklı olma hayallerinin bir sömürüsü haline gelmektedir. Bu yazının yazarı, Bosna Hersek'in başkenti Saray Bosna'da bahis oynatan üç adet bayinin birlikte etkinlik gösterdiğine tanık olmaktadır. Türkiye'de bahis oyunlarına karşılık fazla istek vardır (Özsoy ve ark, 2014). Bahis oynayan kişilerin nerede ise hepsi kıygın olmuştur. Bahisten kazanıp varlıklı olan ya da birden fazla bireyi geçmiyordur. Bazı bahis oyunların ortaya konulmuş olan piyangoyu vuran asla kimse olmadığı için sonraki haftalara geçmektedir. Bu durumda, bahis tutkunları için daha çok parasal durumlarda bahis oynamanın bir motivasyon sebebiyken, kazanma olanağının çoğaltmak için de bir tv reklâmı mevzusu haline gelmiştir.

Sanal bahis sitelerinin var olması ve yeni bahis sitelerinin işleve geçmesi, kumar oynama oranını artırmaktadır. Öbür yandan kumarın iticiliği karşısında coşku ve heyecan yaşamak, kumara harcanan daha çok para kazanmak (Arcan ve Karancı, 2014), Sporseverlik, şansını tecrübe etmek ve at yarışları şeklinde sözcükler üstünden ilginin fazlalaşması öne çıkarılmaktadır. Bahis oynamak genel anlamda işsizler, az gelire sahip olanlar ve ergenler için varlıklı olmanın umut yolculuğudur (Yaşar, 2010). Burada oldukça uzun seneler ilkin tek tv kanalı TRT 1’de devamlı piyasaya sürülen bir reklâmı göstermek mecbur şekle gelmiştir; “bana çıkmaz demeden önce şansınızı deneyin, ulusal piyango”. Bahis oyunlarına alınması tetikleyen faktörler oldukça muhtelif unsurlardır (Arcan ve Kuntay, 2014; Çelik, 2016; Abbot vd., 2018). Bahis oyunları oynayan kişi boş tarihi eğlenmeye, hoşça zaman geçirmeye ve kafa dinlenmeye dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Ayrıca yoğun iş koşturmasından meydana gelen stresin üzerinden gelmek amacıyla şeklinde de oynanmaktadır. Depresyon, anksiyete ve can sıkıntısı sorunlarından kaçma yolunun sakinleşmeye tesiri olabilir. Yapılan bazı araştırmalarda alkol ve madde kullanması üzere sorunlardan kaçma hareketi ile kumar oynayarak sorunlardan uzaklaşma hareketi arasındaki paralellik destek sunar bulgulara erişilmektedir (Arcan ve Karancı, 2014). Bekâr ve bir tek yaşayan kumar aktivitesi için oluşturmaktadır. Böylelikle kumara karşı ilgi, vakit arasında bağlılık yapar. KKTC’de meydana getirilen bir ilmi çalışmada kumar oynama etkinliğinin yaygın olarak görüldüğü ve kumar bağlılığının giderek fazlalaştığı ortaya çıkmaktadır (Çakıcı ve ark, 2019).

2.4 Kumarın Oynamanın Türleri

Kumar türlerini iki kategoriye ayırırız. Birinci kategorideki oyunlar çekiliş yapılarak oynanan zar ya da benzer maddeleri atma şeklindedir. İkinci öbek ise öncesinden haiz olunan bilgiler şeklinde tahminlerle ortaya çıkmaya dayanmaktadır. Bunun yanında sıra talih oyunları; ikramiye ortamı ve pazarlama kategorilerine nazaran da çeşitlilik göstermektedir. Genellikle değerlendirilme yapıldığında, ortaklaşa bahis ve elektronik oyunların toplumsal

problemlerin çıktığı ve bundan dolayı da tertipli bir halde takip edilmesi gerektiği belirtmektedir.

2.4.1 Klasik oyunlar: Belirli bir süre içinde belirli aralıklarla seçilen ve hemen kazanılan biletlere "klasik oyunlar" denir. Dünyadaki her oyun günlük çekiciliğini kaybetmeye başladı. Güvenlik konularını içerecek şekilde baskı yapabilecek teknik alt yapıya sahip bir matbaada üretilebilir. Cep telefonları ve sabit bayiler için dağıtım yöntemidir. Tahsis miktarı önceden herkese duyurulacaktır. (Sağır ve Çabuk, 2010).

2.4.2 Müşterek Bahisler: Sayısal oyunlar ile aynı özelliklere sahip olan ortak bahis, her türlü spor oyunlarının ve yarışlarının fikir ve argümanına dayalı, önceden belirlenmiş sayılar, oranlar ve miktarlarda para kazanma olasılığıdır. Katılımcılar arasında gelecekteki sonucu kesin olarak tahmin edin. At yarışı ve kumar, oyunlar olarak sınıflandırılır. Dijital bir oyun gibi. Oyunun sonuçları yakında açıklanacak. Bu yüzden favori oyun olarak bilinir. Yasal olarak düzenlenmiş olmasının yanı sıra, göz ardı edilemeyecek şekilde illegal yollarla oynandığını da görebilirsiniz(Sağır ve Çabuk, 2010).

2.4.3 Makine oyunları: Oyun katılımcıları tarafından bir terminalde kendi kontrolleriyle oynanan bir oyun. Diğer ismine elektronik oyunlar da denir. KKTC'nin eğlence merkezleri ve kumarhanelerinde insanların uğrak yerlerinde oynanan merkezi bir sisteme dayanan video, birçok ülkenin yasaları tarafından tanımlanmış ve casino oyun kumar adı verilen özel lisanslara tabi şirketler tarafından kapalı mekanlarda oynanmaktadır. Bilgisayar oyunlarının bir alt türüdür. İlk depozito pahalıysa, maliyet genellikle çok düşüktür. Merkezi bir bilgisayar sistemi gereklidir ve fon akışı muazzamdır. Düzenli denetim ve izleme yapılmaması sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olabilir (Sağır ve Çabuk, 2010).

Black Jack

Poker

Slot oyunları

2.4.4 Black Jack: Blackjack'in ilk çıkararı kişi, deposu meçhul sadece muhtemelen İspanyol kökenli bir oyun olan Vingt-Un adlı yirmi bir oyunun İngilizce versiyonudur.(Parlett ve David, 1990) Bir ya da daha çok kişi ile kurpiyer arasındaki ilişi, her oynayanın krupiyeye karşı şavaş içinde olduğu ettiği karşılaştırılmalı bir kart oyunudur . Oynayan kişiler birbirleriyle rekabet etmez. 52 kartlık bir ya da daha çok demet oynanır ve dünyada en fazlaca oynanan casino bankacılığı oyunlarındanadır (Scarne ve John,1986).

2.4.5 Poker: 52 kartlık bir destede en fazla 10 oyuncu ve en az 2 oyuncu. Poker kendi içinde iyi bir stratejiye sahiptir. Masadaki poker oyununun yönü saat yönündedir. Masada yeterli sayıda katılımcı olduğu sürece, oyunda oynanan kartların sırası aşağıdaki gibidir: A, K, Q, J, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2 dağıtılacak. Her katılımcı oyuncu oyununun temel amacı, dağıtılan 2 kartla yerdeki kartları tamamlayan 5 oyuncuya kadar oluşturmaktır. Ve masadaki rakibin fişlerini toplamak için. Oyunculara dağıtılan kartlar sayesinde ve oyunun verdiği kurallar sonucunda elde edilen kartların oynanmasıyla oynanır(Akıl Oyunları Kulübü, 2018).

2.4.6 Slot oyunları: Slot makinesi yahut öteki ismiyle meyve makinesi, popüler bir kumar makinesidir. Makinenin ekranında üç yahut daha çok rakamda makara bulunur. Makaralar dönerken sonrasında ekrandaki hizasında duran sembollere bakılırsa kişiye ödeme yapılır. Oyunun dijital versiyonun da muhtelif video grafikleri ve bonuslar bulunmaktadır. Slot makineleri kumarhanelerde oldukça oynanan talih oyunudur. ABD'deki kumarhane gelirlerinin çoğu bu makinelerle sağlanmaktadır (Cooper ve Marc, 2005).

2.5 Tedavi Yöntemi

Patolojik kumarın tedavisi en aktüel yaklaşımın bilişsel davranışçı yaklaşımıdır. Bu tedavi yaklaşımında gaye ferdin idrak etme ve irrasyonel düşünce şeklinde hatalı bilişsele karşı farklılığı büyütme ve bu tarz şeyleri daha iyi ahenk elde eden adaptif adlarla değişiklik yapmak istihdaf etmektir. Tedavi programı bireye bakılırsa düzenlenmekle beraber bireyin problemleri ile yüzleştirilmesi, problemlerle başa çıkma, hayır diyebilecek yeteneklerinin geliştirilmesine yol açma, bağımlılık teriminin öğretilmesi temel konulardır. Bunlarla birlikte ebeveynlere yönelik açıklama emek harcaması yapılması ebeveynlerin içerisindeki bağlantıların iyileştirilmesi uygulanan tedavi programının aktivasyonunu fazlalaştırmaktadır. Çeşitli emek harcama ve gözlemlerden elde edilmiş bilgiler ve deneyimlerin fazlalaşması ile tedavi yaklaşımlarında mühim ilerlemeler sağlanmıştır. Genel olarak biyopsikososyal yaklaşımların tedavi başarısı daha yüksektir. Tedavi programı bireye bakılırsa düzenlenmekle beraber bireyin yadsımasının kırılması, problemleriyle yüz yüze getirilmesi, problemlerle başa çıkma ve hayır kelimesini kullanabilme maharetinin güçlendirilmesi, bağımlılık teriminin öğretilmesi temel konulardır. Ebeveynlere açıklama çabaları, ebeveyn ilişkilerini düzeltmek için uygulanan tedavi programlarının etkinliğini de artırmaktadır. Patolojik kumar bağımlılığında rol oynayan depresyon, alkol ve uyuşturucu kullanımı gibi sorunlar da belirlenerek tedavi yapılmalıdır. Bireyin eski alışkanlıklarının ve yaşam tarzının farklılaşması, tekrarlamamanın önlenmesi açısından bir tedavi programının başarısı için önemlidir. Patolojik kumar oynamanın farmakolojik tedavisini araştıran çalışmalarda çeşitli SSRI'lar, afyon antagonistleri ve duygusal düzenleyicilerin kısa devre yaptığı görülmektedir.

2.5.1-Farmakolojik Tedaviler

Lityumun patolojik kumar oynama terapisinde bipolar bozukluk ek tanı pozisyonlarında etken bulunduğunu düşündürülen emek harcamalar mevcuttur (Moskowitz, 1980). Karbamazepin ile meydana getirilen araştırmalarda da kumar oynama hareketini üstünde etken olduğu görülmektedir (Haller ve ark, 1994). Patolojik kumar oynama tedavisinde kullanılan başka bir deva opioid antagonisti naltreksondur. Bu konudaki araştırmalar azca bulunmasına karşın ümit verici benzer biçimde yapılmaktadır (Volpicelli ve ark, 1992). Bunun haricinde patolojik kumar oynama tedavisinde önceki yıllara göre serotonin geri alım inhibitörleri (SSRİ) ile meydana getirilen emekler vardır. Bir revizyon araştırmasında bir faal oldukları benzer biçimde Naltrekson ve herhangi bir SSRİ’ın beraber kullanımının fazla bir faaliyet sağlamış olduğu bulunmuştur (Grant ve ark, 2002).

2.5.2-Psikoanaliz ve Psikoanalitik Psikoterapi

Patolojik kumar oynama terapisinde psikoanalitik psikoterapilerin faaliyetlerine ilişik deliller bulunmasına karşın meydana getirilen çalışmalarda metodolojik problemlerin olması bu mevzuda daha çok fikrini söylemeyi zorlaştırmıştır. Bunun dışında da mevzuda yeni araştırmalar da gözlemlenmemiştir (Allcock, 1986).

2.5.3-Davranışsal psikoterapi

Patolojik kumar oynama tedavisinde davranışsal teoriye dayanarak ilk önce “elektrik akımı” verme vasıtasıyla negatif şartlanma tepkiyi kısıtlama ve hayali duyarsızlaştırma yöntemleri kullanılmaktadır (Mc Conaghy, 1983). Sonuçlar çalışmaların faal bulunduğunu göstermekle beraber çalışmalardaki olguların azca olması ve metot eksikliklerinin varlığı bu sonuçlara şüphe ile bakmayı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra bilişsel-davranışçı tedavi metotlarıyla beraber uygulanmış olduğu emek harcamalar da vardır. Bu araştırmalardan elde edilmiş sonuçlar da müspet bulunmaktadır (Bujold ve ark, 1994).

2.5.4- Kendine Yardım Grupları

Yapılan araştırmalarda “Adsız Alkolikler” de bulunduğu gibi “Adsız Kumarbazlar” da da bireyin kendine yardımlaşma gruplarının müspet aktivitenin bulunduğunu yayınlayan kanıtlar bulunmaktadır. Bu grupların öteki tedavi şekilleri ile beraber ya da ardışık olarak kullanılmasının daha müessir olduğu bulunmaktadır. Bir araştırmalarda elde edilmiş veriler bir toplantıya katılan hastaların sadece % 10-30’unun gelmeyi sürdürdüğünü, katılmayı sürdürenlerden sadece %8’inin bir senenin nihayetinde kumardan uzak durmaya devam ettiğini ve %7’sinin iki yıldan daha fazla bir müddet süresince kumar oynamadığını görölmektedir (Stewart ve Brown, 1988).

2.6 Kumar Bağımlılığını Önleyici Çalışmalar

Kumar bağımlılığı olan kişilere yönelik koruyucu araştırmalarda; kumar oyununu oynamayan kişilerin koruma altına alınması, tehlikeli kişilere farkına vardırarak ve müşavir desteğinin oluşması, kumar oynama bağımlılığı yaşayan bireylerin tedavilerini sağlayarak ömür boyu kumardan kendini uzak tutmalarının hedeflenmesi sağlanmıştır (Cumhurbaşkanlığı, 2019). Oluşan bu plan istikametinde bütün topluluğa yönelik kumar bağımlılığının önüne geçilmesi konusunda farkındalık aktivitelerinin (seminer, yürüyüş, vb.) aktivitelerinin düzenlenmesi, genç ve erinlere yönelik kumar bağımlılığının önleme açısından farklılık amacıyla eğitim, seminer, program vb. aktivitelerin düzene girmesi hedeflenmektedir (Sağlık B., 2019). Patolojik kumar bağımlılığı toplumun sağlıklı birey problemi olup ele gelmelidir, bu sebeple yıkımcı bağımlılığın ebeveynlerde tesiri bir kişiyle sınırı olan denilmez.

Çalışmalar incelendiğinde erişkinlik döneminde sorunlu kumar oynamayla ilişkili bir takım koruyucu psikososyal faktörler gösterilmektedir. Buna bakılırsa anne-baba ve çocuk bağının iyi olması, alakalı ve müşfik anne-baba tutumları, ergenlerin sorunlu kumar oynama olasılığını azaltan koruyucu etkenler olarak belirlenmektedir (Grant ve Kim 2002; Magoon ve Ingersoll, 2006). Bununla birlikte destekleyici, sıcak anne baba davranışlarının ve özerkliğe engelleme yapmayacak biçimde ailenin ergenin hareketlerini takip etmesi, ergenlerin kumar sorunları yaşama olasılıklarını azaltmaya olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir (Floros ve ark., 2013; Hardoon ve ark., 2004; McComb, 2010).

2.7 KKTC KUMAR

Kumar oynama davranışı kültürden kültüre ve ülkeler arasında farklılık göstermekle birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde patolojik kumar oynama davranışı yaygınlığı aşırı yüksek bir şekilde görülmektedir. Bahis oyunları, horoz dövüşü, kağıt oyunları bu kültürde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. KKTC'de kumarhane sayısı yıllar içerisinde giderek artmakta ve Türkiye'de getirilen kumar yasağından sonra ülkenin kumar endüstrisi ivme kazanmaktadır (Çakıcı ve ark, 2019). Bilgin'e (2015) göre KKTC'de yaşayan öğrencilerin %24.1'inde patolojik kumar oynama sorunu görülmektedir. Kumarhanelere erişim kolaylığı, devlet destekli yasal bir şekilde işletilmesinin yanı sıra (Vayısoğlu, Öncü ve Güven, 2018) adaya gelen göçmen sayısının yoğunluğu ve kültürel etkileşimin artmasıyla birlikte kumar oynama davranışının arttığı görülmektedir (Çakıcı ve ark, 2019). Bu davranışın KKTC örneğinde yaygın görülmesi sebebiyle Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin standardize bir şekilde kullanılması için geçerlilik güvenilirlik çalışmasının yapılması önem kazanmaktadır.

2.8 Güvenirlilik ve geçerlilik

Bir ölçeğin ölçüm olabilmesi ve daha sonra elverişli bilgiler üretme kabiliyetine haiz olması için geçerlilik ve güvenirlilik olarak isimlendirilen iki maddeye sahip olması gerekmektedir (Ercan ve Kan, 2004).

2.8.1 Güvenirlilik

Güvenirlilik, bir ölçme aracıyla aynı imkanlarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen standardize değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir (Carmines ve Zeller 1976, Öncü 1994). Güvenirlilik, ölçekle elde edilmek istenen bilgilerin stabil hususu taşıdığına, kısaca yanlıştan ayrılmış olduğuna ve aynı amaçla yapılacak ikinci bir ölçümde aynı sonuçların çıkacağına itimat edilmesidir (Sencer ve Sencer 1978). Güvenilir şekilde olmayan bir ölçek kullanmaya elverişli değildir (Gay 1985, Ercan ve Kan 2004). Güvenilir bir ölçüt hatasız ölçüm meydana getiren ölçektir. Hatasız bir ölçme olması muhtemel olmadığından, ölçmenin güvenirliliğini arttırmak hatayı olabildiğinden aza düşürmekle mümkün olabilecektir. Yapılan hatayı en aza indirmenin temel kuralı, hata kaynaklarını belirlemek ve kontrol altına almaya çalışmaktır (O'Connor 1993, Öncü 1994).

2.8.2 Geçerlilik

Bir ölçmenin geçerli denilebilmesi için ilk koşul o ölçmenin güvenilir olmasıdır (Karasar, 2012). Geçerlilik, bir ölçme aracının ölçmeyi hedeflediği konuyu, farklı bir özelliklerle karıştırılmadan, doğru ölçebilme aşaması olarak tanımlanmaktadır (Ercan ve Kan, 2004). Ölçeğin güvenilir olması, geçerli olabilmesinin temel kuralıdır. Geçerliliği olan bir ölçüt her vakit güvenilir kabul edilir. Fakat güvenirliliği yüksek bir ölçek geçerli bulunmayabilir (Çakmur, 2012).

Geçerlilik türleri; yapı geçerliliği, eş zamanlı geçerlilik, içerik geçerliliği, görünüm geçerliliği, tahmin ettirici geçerlilik şeklinde belirlenmektedir (Aktürk ve ark, 2016).

2.8.3 Ölçek uyarlama

Ölçek uyarlama, ölçeklerin değişik kültürlerde değerlendirmek için ölçeğin kullanılacağı yeni kültüre hangi basamakta elverişli olduğu, yeni kültürdeki ruhsal özelliklerin hangi aşamada iyi aktarmak benzer biçimde bazı sorulara yanıt aradığı ve ölçeğin çevirisinin değişik bir kültüre uygulandığı süreç olarak adlandırılır (Deniz, 2007).

YÖNTEM

3.1. Araştırma modeli

Bu araştırma Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin geçerlik-güvenirlik çalışmasının incelenmesi amacıyla yapılmış tanımlayıcı bir araştırma olup, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. KONÖ(GMS)'nün çevirisinde çeviri-geri çeviri yöntemi uygulanmış olup, çeviri yapan uzmanların hem psikoloji alanyazınına hakim, hem de dile hakim olmalarına dikkat edilmiştir. Hazırlanmış taslak form özgün ölçeği görmemiş uzmanlara gösterilmiş ve kavramsal yapıyı da ölçecek şekilde anlatımın kavranabilir ve kültüre uygun olmasına ilişkin yorumlar değerlendirilmiştir. Bunlar sonucunda ölçeğin dil/kavramsal geçerliliği sağlanmış ve ölçek araştırmadaki son halini almıştır.

3.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırma evrenini 18-65 yaş arası yetişkin bireyler oluşturmaktadır.

Araştırma evrenindeki tüm bireylere ulaşmak mümkün olmadığından evreni temsil eden örneklem seçilmiştir. Araştırma evrenindeki toplam kişi sayısı bilinmediğinden dolayı evreni bilinmeyen örnekleme yöntemiyle %95'lik güven ve %5'lik örnekleme hatasıyla 384 kişiyle görüşülmesi yeterli bulunmuştur. Araştırmacı tarafından daha güvenilir sonuçlar elde etmek adına 512 kişiyle görüşülmüştür.

3.3. Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmış ve anket formunda Sosyo-demografik bilgi formu ve Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği (KONÖ) bölümleri yer almıştır.

3.3.1. Sosyo-demografik bilgi formu

Sosyo-demografik bilgi formunda katılımcıların cinsiyet, doğum yeri, medeni durum, eğitim durumu, gelir getiren iş, dine verilen önem şeklinde bazı sosyo-demografik özelliklerine yönelik sorular araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

3.3.2. KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİ (KONÖ)

2007 tarihinde Lee ve arkadaşları tarafından 5 faktörlü yapıda kumar oynama motivasyonlarını ölçmek üzerine geliştirilmiştir. Daha sonra Kuntay Arcan, ve A. Nuray Karancı(2014) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Kumar oynama ile ilişkili güdülerin belirlenmesine yönelik olarak geliştirilen beşli Likert tipi ölçeğin maddelerinin oluşturulmasında psikoloji öğrencileri ve at yarışları üzerine kumar oynayan katılımcıların görüşlerinden faydalanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda 35 maddeden oluşmasının uygun olduğu düşünülen ölçeğin boyutlarına sosyalleşme, eğlenme(amusement), kaçınma, heyecanlanma(excitement)ve para kazanma (monetary) isimleri verilmiştir. Ölçek için öğrenci ve düzenli kumar oynayanlardan oluşan örneklemde ayrı ayrı beş farklı modeli test etmek üzere doğrulayıcı faktör analizleri uygulanmıştır. Uyum endekslerine bakılarak beş faktörlü modelin ölçek için uygun olduğuna karar verilmiştir (düzenli kumar oynayanlar örnekleme: CFI=0.96, NNFI=0.95, RMSEA=0.07). Cronbach alfa değeri KONÖ'nin tümü için 0.89; eğlenme/heyecanlanma, kaçınma, para kazanma ve sosyalleşme faktörleri için sırasıyla 0.86, 0.79, 0.81 ve 0.76 olarak bulunmuştur. Madde toplam korelasyon değerleri24. madde dışında kabul edilir düzeydedir (0.270-0.547) İç tutarlılık katsayıları düzenli kumar oynayanların

örnekleminde tüm ölçek, sosyalleşme, eğlenme, kaçınma, heyecanlanma ve para kazanma faktörleri için sırasıyla 0.92, 0.83, 0.78, 0.90, 0.89 ve 0.87 olarak bildirilmiştir. KONÖ'nin ölçüt geçerliliğini test etmek üzere SOKT puanları kesme puanının üstünde ve altında olan katılımcılardan oluşturulan gruplar, kumar oynama nedenleri puanları üzerinden bağımsız örneklemler t testi ile karşılaştırılmıştır. SOKT puanlarına göre patolojik düzeyde kumar oynayan grubun katılımcılarının sosyalleşme dışındaki kumar oynama nedenleri puanları diğer grubun katılımcılarından yüksek bulunmuştur. Faktörlerin SOKT puanları ve bahis için ayrılan zaman, kaçınma faktörünün negatif duygu durum ile incelenen ilişkileri ölçeğin geçerliliğini destekleyecek biçimde anlamlı bulunmuştur.

3.3.3. SOUTH OAKS KUMAR TARAMA TESTİ (SOKTT) TÜRKÇE FORMU

SOKTT, 1987'de Lesieur ve Blume tarafından psikiyatri hastanesinde geliştirilmiş ve Duvarcı ve Varan tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır. SOKTT, 26 sorudan oluşan deneğin kendi doldurduğu bir testtir. Çabuk ve kolay uygulanabilen SOKTT'de ilk üç madde ile 12, 16j ve 16k numaralı maddeler puanlamaya katılmadığından, test 20 madde üzerinden değerlendirilmektedir. Her madde bir puanla değerlendirildiğinden dolayı SOKTT'de alınabilecek puanlar 0 ile 20 puan arasında değişmektedir. Testin orijinal İngilizce formunda “kesme noktası” olarak 5 puan kullanılmakta, dolayısıyla, 5 ve üzeri puan alanlar “olası patolojik kumarbaz” olarak değerlendirilmektedir. SOKTT Fransızca, Almanca, Flamanca, İspanyolca, İtalyanca, İsveççe, Lao, Vietnam, Kamboçya ve Hmong dillerine tercüme edilmiş; ancak, İspanyolca, tercümenin İspanya'da yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışması (Echeburua ve ark. 1994, Ursua ve Uribebarrea 1998) dışında, tercüme edildiği hiçbir ülkede geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmamıştır. SOKTT'nin güvenilirlik ve geçerliğine ilişkin ilk çalışma Ekim 1995 ile Temmuz 1996 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniğinde Duvarcı ve arkadaşları (1997) tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, kumar sorunu olduğundan

dolayı birinci yazara sevk edilmiş, yatarak veya ayaktan tedavi gören 36 (%61) hasta ile kumar oynayan 23(%39) gönüllü denek yer almıştır. Araştırmaya katılan tüm deneklerle görüşme yapılmış ve DSM-IV patolojik kumar ölçütlerinden beş veya daha fazlasını karşılayan 35 (%59.3) deneye “patolojik kumarbaz” tanısı konmuştur. Patolojik kumarbaz tanısı almayan 24 (%40.7) denek ise araştırmanın karşılaştırma grubunu oluşturmuştur. Grupların oluşturulmasından sonra yapılan istatistiksel analizlerin sonucunda “patolojik kumar” ve “karşılaştırma” gruplarında yer alan deneklerin cinsiyet (Fisher’s exact test, $p>.05$), yaş ($t= .64$; $sd=43.29$, $p>.05$), eğitim ($x^2= .658$; $sd=2$, $p>.05$), gelir düzeyi ($x^2= 1.636$; $sd=1$, $p>.05$) ve medeni durum açısından ($x^2= 1.901$; $sd=1$, $p>.05$) anlamlı düzeyde farklılaşmadıkları bulunmuştur. SOKTT’nin iç-tutarlık katsayısı Cronbach alfa= .8772 ve test-tekrar-test korelasyonu $r= .95$ olarak bulunmuştur. Araştırmada temel veri toplama aracı olarak South Oaks Kumar tarama Testi (SOKTT) kullanılmıştır. SOKTT’nin bu ilk çeviri formu psikiyatrik hastalar, hemşireler ve Tıp Fakültesi 6. sınıf öğrencilerinden oluşan 30 kişilik bir gruptan alınan geri bildirimlerin ışığında değerlendirilmiştir. Yapılan bu ön çalışmada testi tamamlayan her denekle görüşme yapılarak, ölçekte yer alan maddelerin ne kadar açık ve anlaşılır olduğu hakkındaki görüşleri ve değerlendirmeleri alınmıştır. Çalışmada özellikle birbirleriyle çelişen tepkiler üzerinde durularak, bu çelişkilerin maddelerin tercümesinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı irdelenmiştir. Çalışmanın sonunda “sorunlu” olduğu düşünülen maddeler yeniden gözden geçirilerek, ölçeğin çevirisine son şekli verilmiştir.

3.3.4. KUMAR AŞERME ÖLÇEĞİ (KAÖ)

Young ve Wohl tarafından 2009 yılında geliştirilmiştir. Kumar Aşerme Ölçeği 9 madde olmak üzere 7li likert tipi bir ölçektir. Daha sonra Buran(2019) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Kumar Aşerme Ölçeği’nin açıklayıcı faktör analizinde örneklem yeterliliği için KMO katsayısı 0.904 ve Bartlett küresellik katsayısı 5325.475 ($p<0.001$) olarak bulunmuştur.

Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.959 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin zaman içinde tutarlılığı kontrol edildiğinde, Pearson korelasyon katsayısı 0.876 olarak hesaplanmıştır. Tek faktörlü yapının öz değeri 6.236 ve varyansın toplam %77.94'ünü açıkladığı görülmüştür. Ölçek maddelerinin faktör yükleri 0.747-0.930 arasında bulunmuştur. Temel bileşenler analizi ve varimax döndürme yöntemi her faktöre oldukça farklı değişkenler yüklenerek faktörün daha fazla yorumlanabilmesini sağlayan yöntemdir. Bu yöntem kullanılarak test edilen faktör analizinde iki faktörlü bir yapı elde edilmiş olup bir maddenin tek başına bir faktör oluşturması nedeniyle o madde çıkartılıp analizler tekrarlanmıştır. Tek faktörlü yapının öz değeri 6.236 ve varyansın toplam %77.94'ünü açıkladığı görülmüştür. Ölçek maddelerinin faktör yükleri 0.747-0.930 arasında bulunmuştur. Test-tekrar test için daha önceden iletişim bilgileri alınan katılımcılara iki hafta arayla iki uygulama yapılmıştır. Ölçeğin geçerliliği için faktör yapısının geçerliliği test edilmiş, ayrıca benzer yapılarla olan ilişkileri incelenerek dış geçerliliği test edilmiştir. Çalışmada ayrıca kumar aşermenin problemlili ve patolojik kumar oynayanlar ile problem yaşamayan oyuncular arasında farklılaşıp farklılaşmadığı t testi ile kontrol edilmiştir. İstatistiksel analizler SPSS 21.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Ölçeğin puanlaması, Puan arttıkça kumar aşerme davranışı artmakta. Özgün ölçekte yer alan yedinci madde ters puanlanmaktadır.

3.4.Verilerin toplanması

Araştırmanın verileri şubat ayında kumar oynayan bireylere Google Forms üzerinden link gönderilerek 600 kişi dahil edilmiştir. Veriler toplanmadan önce gerekli etik onay, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Veriler toplanmadan önce katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilmiş ve ön izinleri alınmıştır.

3.5. Uygulama

Bireylere sağlanan veri toplama araçlarına yanıt verilmeye başlanmadan önce, araştırmacıyı araştırmanın amacı ve ankete nasıl yanıt verileceği konusunda bilgilendirmek için bir bildirim formu kullanılmıştır. Anketlerin gizliliği ilkesi, anketlere katılan kişilerin veri toplama araçlarına dürüst ve dürüst bir şekilde yanıt vermelerini sağlamak için veri toplama araçlarıyla isimlerini göstermelerinin gerekmediğini belirtmektedir.

3.6. Verilerin analizi

Bu araştırmada toplanan araştırma verileri analiz edilirken SPSS programı kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, doğum yeri, medeni durum, eğitim durumu, gelir getiren iş, dine verilen önem gibi sosyo-demografik özellikleri ve kumar oynama durumlarının dağılımı gösterilmiştir.

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin geçerlik-güvenirlik analizleri için öncelikle açıklayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan örneklem grubunun yeterli olup olmadığının ve ölçeğin faktörleşebilir olup olmadığının testi için Keiser-Mayer-Olkin (KMO) testi ve Bartlet testleri kullanılmıştır. Bu akabinde açıklayıcı faktör analiziyle ölçeğin faktör yapısı incelenmiştir.

Ölçeğin güvenilirliğinin belirlenmesinde bir iç tutarlılık testi olan Cronbach Alfa testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular incelenmektedir.

4.1. Demografik Değişkenlere yönelik bulgular

Tablo 1.*Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin dağılımları*

Cinsiyet	N	%
Kadın	109	21,3
Erkek	403	78,7
Toplam	512	100,0

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları verilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin %21,3’ünün kadın, %78,7’sinin erkek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2.*Katılımcıların doğum yerlerine ilişkin dağılımları*

Doğum Yeri	N	%
Kıbrıs	97	18,9
Türkiye	402	78,5
Diğer	13	2,6
Toplam	512	100,0

Tablo 2’de katılımcıların doğum yerlerine göre dağılımları verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin %18,9’unun Kıbrıs, %78,5’inin Türkiye doğumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3**Katılımcıların Kıbrıs'ta yaşama durumlarına göre dağılım tablosu**

Kıbrısta Yaşama Durumu	N	%
evet	431	84,3
hayır	80	15,7
Toplam	511	100,0

Tabloda katılımcıların Kıbrıs'ta yaşama durumlarına göre dağılım tablosuna yer verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %84,3'ünün KKTC'de yaşadığı, %15,7'sinin ikametinin KKTC olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.*Katılımcıların medeni durumuna ilişkin dağılımları*

Medeni Durum	N	%
Bekar	313	61,3
Nişanlı	23	4,5
Evli	154	30,1
boşanmış	12	2,3
Dul	8	1,6
Ayrı	1	,2
Toplam	511	100,0

Tablo 4’de katılımcıların medeni durumlarına ilişkin dağılımları verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin %30,1’i evli ve %61,3’ü bekar olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları

Eğitim	N	%
okur yazar değil	6	1,2
ilkokul mezunu	9	1,8
ortaokul mezunu	17	3,3
lise mezunu	87	16,9
üniversite öğrencisi	254	49,4
yüksekokul ve üzeri	141	27,4
Total	514	100,0

Tablo 5’te katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin %49,4’ü üniversite öğrencisi, %27,4’ü yüksekokul ve üzeri mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6.

Katılımcıların gelir getiren iş durumuna göre dağılımı

Gelir getiren iş	N	%
-------------------------	----------	----------

Evet	383	74,8
Hayır	129	25,2
Total	512	100,0

Tablo 6’de katılımcıların gelir getiren bir işte çalışma durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin %74,8’i gelir getiren bir işte çalışırken %25,2’si gelir getiren bir işte çalışmamaktadır.

Tablo 7.

Katılımcıların dine verdikleri öneme göre dağılımı

Dine verilen önem	N	%
çok önemli	110	21,6
Önemli	268	52,5
önemsiz	132	25,9
Total	510	100,0

Tabloda 7’da katılımcıların dine verilen öneme göre dağılımı verilmiştir. Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %52,5’i dini önemli, %25,9’u önemsiz, %21,6’sı dini çok önemli bulduğunu belirtmiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların at yarışı oynama durumlarına göre dağılımları

At yarışı	n	%
Hiç oynamadım	369	72,1
Haftada bir kereden az	91	17,8
Haftada bir veya daha fazla	52	10,2
Total	512	100,0

Tabloda 8’de katılımcıların at yarışı oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %72,1’i hiç oynamamış, %17,8’i haftada bir kereden az ve %10,2’si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır. .

Tablo 9.

Katılımcıların parasına kağıt oyunları oynama durumlarına göre dağılımları

Parasına kağıt oyunları	n	%
Hiç oynamadım	286	55,9
Haftada bir kereden az	148	28,9
Haftada bir veya daha fazla	78	15,2
Total	512	100,0

Tabloda 9’de katılımcıların parasına kağıt oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %55,9’u hiç oynamamış, %28,9’u haftada bir kereden az ve %15,2’si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 10.

Katılımcıların parasına okey oynama durumlarına göre dağılımları

Parasına okey	n	%
Hiç oynamadım	338	66,3
Haftada bir kereden az	107	21,0
Haftada bir veya daha fazla	65	12,7
Total	510	100,0

Tablo 10’da katılımcıların parasına okey oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %66,3’ü hiç oynamamış, %21,0’i haftada bir kereden az ve %12,7’si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 11.

Katılımcıların parasına zar oyunları oynama durumlarına göre dağılımları

Parasına zar oyunları	n	%
Hiç oynamadım	404	79,2
Haftada bir kereden az	71	13,9
Haftada bir veya daha fazla	35	6,9
Total	510	100,0

Tabloda 11’de katılımcıların parasına zar oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %79,2’si hiç oynamamış, %13,9’u haftada bir kereden az ve %6,9’u haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 12.*Katılımcıların horoz dövüşü oynama durumlarına göre dağılımları*

Horoz dövüşü	n	%
Hiç oynamadım	451	88,6
Haftada bir kereden az	39	7,7
Haftada bir veya daha fazla	19	3,7
Total	509	100,0

Tabloda 12’de katılımcıların horoz dövüşü oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %88,6’sı hiç oynamamış, %7,7’si haftada bir kereden az ve %3,7’si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 13.*Katılımcıların spor toto ve spor loto oynama durumlarına göre dağılımları*

Spor toto ve spor loto	n	%
Hiç oynamadım	195	38,1
Haftada bir kereden az	198	38,7
Haftada bir veya daha fazla	119	23,2
Total	512	100,0

Tabloda 13’de katılımcıların spor toto ve spor loto oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %38,2’i hiç

oynamamış, %38,7'si haftada bir kereden az ve %23,2'si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 14.

Katılımcıların sayısal loto oynama durumlarına göre dağılımları

Sayısal loto	n	%
Hiç oynamadım	241	47,3
Haftada bir kereden az	201	39,5
Haftada bir veya daha fazla	67	13,2
Total	509	100,0

Tabloda 14'te katılımcıların sayısal loto oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %47,3'ü hiç oynamamış, %39,5'i haftada bir kereden az ve %13,2'si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 15.

Katılımcıların kazı kazan oynama durumlarına göre dağılımları

Kazı kazan	n	%
Hiç oynamadım	258	50,7
Haftada bir kereden az	199	39,1
Haftada bir veya daha fazla	52	10,2
Total	509	100,0

Tabloda 15'te katılımcıların kazı kazan oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %50,7'si hiç oynamamış, %39,1'i haftada bir kereden az ve %10,2'si haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 16.

Katılımcıların milli piyango oynama durumlarına göre dağılımları

Milli piyango	n	%
Hiç oynamadım	217	42,4
Haftada bir kereden az	232	45,3
Haftada bir veya daha fazla	63	12,3
Total	512	100,0

Tabloda 16'da katılımcıların milli piyango oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %42,4'ü hiç oynamamış, %45,3'ü haftada bir kereden az ve %12,3'ü haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 17.

Katılımcıların borsada oynama durumlarına göre dağılımları

Borsa	n	%
Hiç oynamadım	368	73,0
Haftada bir kereden az	79	15,7
Haftada bir veya daha fazla	57	11,3

Total	504	100,0
-------	-----	-------

Tablo17’de katılımcıların borsada oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %73,0’ü hiç oynamamış, %15,7’si haftada bir kereden az ve %11,3’ü haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 18.

Katılımcıların casino oyunları oynama durumlarına göre dağılımları

Casino oyunları	n	%
Hiç oynamadım	111	21,6
Haftada bir kereden az	202	39,4
Haftada bir veya daha fazla	200	39,0
Total	513	100,0

Tablo 18’de katılımcıların casino oyunları oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %21,6’sı hiç oynamamış, %39,4’ü haftada bir kereden az ve %39,0’u haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 19.

Katılımcıların beceri isteyen oyunları oynama durumlarına göre dağılımları

Beceri isteyen oyunları	n	%
Hiç oynamadım	356	70,2

Haftada bir kereden az	95	18,7
Haftada bir veya daha fazla	56	11,0
Total	507	100,0

Tabloda 19'de katılımcıların beceri isteyen oyunları oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 19 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %70,2'si hiç oynamamış, %18,7'si haftada bir kereden az ve %11,0'i haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 20.

Katılımcıların internetten kumar oyunları oynama durumlarına göre dağılımları

İnternette kumar oyunları	n	%
Hiç oynamadım	255	49,9
Haftada bir kereden az	137	26,8
Haftada bir veya daha fazla	119	23,3
Total	511	100,0

Tabloda 20'da katılımcıların internetten kumar oyunları oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 20 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %49,9'u hiç oynamamış, %26,8'i haftada bir kereden az ve %23,3'ü haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

Tablo 21.*Katılımcıların diğer kumar oyunları oynama durumlarına göre dağılımları*

Diğer kumar oyunları	n	%
Hiç oynamadım	334	67,5
Haftada bir kereden az	83	16,8
Haftada bir veya daha fazla	78	15,8
Total	495	100,0

Tabloda 21’de katılımcıların internetten diğer kumar oyunları oynama durumlarına göre dağılımı verilmiştir. Tablo 21 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %67,5’i hiç oynamamış, %16,8’i haftada bir kereden az ve %15,8’i haftada bir ya da daha fazla oynamıştır.

4.2. Açıklayıcı Faktör Analizine yönelik bulgular

Veri setinin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek için kullanılan KMO değeri ,960 ve Barlett testi sonucunda kıkare 12154,699 ($p=0,000$) anlamlı farklılık bulunmuştur. KMO değeri bu örnekteki örnekleme büyüklüğünün yeterli olduğunu ve Barlett’s sonuçları da maddelerin birbirine yeterli düzeyde korele olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar faktör analizi yapmak için uygun olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 22*Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği 35 madde faktör yükleri*

	1	2	3	4

1	risk almanın heyecanı hoşuma gidiyor	,011	,617	,343	,422
2	az para ile çok para kazanabilirim	,096	,285	,659	,430
3	acı çekiyorum dertlerim var	,685	,144	,277	,152
4	başkaları ile birlikte olup sosyalleşiyorum.	,575	,233	,002	,582
5	havamı değiştiriyor.	,275	,569	,235	,375
6	risk almayı heyecanlı buluyorum.	,057	,692	,306	,352
7	kolay yoldan para kazanabilirim.	,201	,335	,735	,176
8	kendimi yalnız hissediyorum yalnızlıktan kaçıyorum	,748	,155	,130	,170
9	başkalarıyla tanışmak için rahat ortam sağlıyor.	,723	,273	,010	,290
10	sıkıcı rutinlerden kaçıyorum	,385	,645	,022	,130
11	başkaları ile yarışmayı eğlenceli buluyorum	,282	,658	,322	,113
12	hemen çok para kazanabilirim	,236	,298	,759	,020
13	kendimi çökkün , üzgün hissediyorum	,778	,170	,159	,067
14	yeni insanlar ile tanımayı kolaylaştırıyor	,741	,275	,095	,221
15	yaşamıma enerji katıyor	,373	,740	,141	,088
16	yoğun duygular yaşamaktan hoşlanıyorum	,375	,589	,382	,063
17	çok paraya ihtiyacım var	,460	,184	,639	-,008
18	endimi öfkeli keyifsiz hissediyorum	,766	,175	,283	,050
19	oynama niyetim olmasada diğerleri ile birlikte olmamaı sağlıyor	,722	,274	,137	,085
20	böylelikle boş zamanlarımda oynamaktan zevk alıyorum	,348	,689	,203	-,042
21	belirsizliğin tadını çıkartmak istiyorum	,371	,649	,268	-,057
22	çok büyük paralar kazananlar olduğunu duydum	,252	,305	,682	-,006
23	kendimi gergin kaygılı hissediyorum	,723	,210	,308	-,043

24 arkadaşlar ısrar ediyor	,693	,230	,130	-,045
25 stresimi azaltıyor	,454	,592	,091	-,051
26 sonuçları tahmin etmeyi eğlenceli buluyorum	,117	,689	,329	,049
27 maddi sıkıntılarım var ve hiç param yok	,668	,009	,463	-,132
28 kendimi baskı altında hissediyorum,işler iyi gitmiyor	,809	,177	,253	-,086
29 diğerleri ile daha iyi vakit geçiriyorum	,703	,344	,092	,100
30 heyecan duymak ve keyif almak istiyorum	,121	,716	,363	,136
31 şans ve bahis oyunları oynamadan yaşamımı değiştiremem	,691	,316	,240	-,081
32 beni strese sokan gerçekleri unutuyorum	,579	,510	,231	-,160
33 kazanırken hissettiğim zafer duygusunu yaşamak istiyorum	,138	,582	,579	-,016
34 çok para kazanabilirim	,244	,307	,786	-,033
35 kendimi kolayca başka hiçbirşey düşünmeden kaptırabiliyorum,403		,550	,382	-,163
Eigen value	16.732	3,435	1,858	1,046

Tabloda kumar oynama nedenleri ölçeğinin faktör yüklerine yönelik analizlerine yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde 1 maddenin iki boyutta benzer faktör yüklerine sahip olması nedeniyle bu madde çıkartılarak faktör yüklerine yönelik analizler tekrarlanmıştır.

Tablo 23.

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği 34 madde faktör yükleri

	1	2	3
risk almanın heyecanı hoşuma gidiyor	,030	,718	,298
az para ile çok para kazanabilirim	,084	,400	,628

acı çekiyorum dertlerim var	,686	,167	,266
havamı değiştiriyor.	,275	,640	,218
risk almayı heyecanlı buluyorum.	,067	,766	,275
kolay yoldan para kazanabilirim.	,199	,378	,725
kendimi yalnız hissediyorum yalnızlıktan kaçıyorum	,754	,179	,115
başkalarıyla tanışmak için rahat ortam sağlıyor.	,727	,316	-,002
sıkıcı rutinlerden kaçıyorum	,414	,646	,008
başkaları ile yarışmayı eğlenceli buluyorum	,307	,661	,311
hemen çok para kazanabilirim	,239	,305	,752
kendimi çökkün , üzgün hissediyorum	,785	,165	,154
yeni insanlar ile tanımayı kolaylaştırıyor	,745	,301	,088
yaşamıma enerji katıyor	,404	,727	,132
yoğun duygular yaşamaktan hoşlanıyorum	,395	,575	,379
çok paraya ihtiyacım var	,455	,170	,649
kendimi öfkeli keyifsiz hissediyorum	,773	,170	,275
oynama niyetim olmasada diğerleri ile birlikte olmamaı sağlıyor	,730	,266	,138
böylelikle boş zamanlarımda oynamaktan zevk alıyorum	,379	,647	,201
belirsizliğin tadını çıkartmak istiyorum	,400	,602	,270
çok büyük paralar kazananlar olduğunu duydum	,256	,294	,689
kendimi gergin kaygılı hissediyorum	,733	,180	,308
arkadaşlar ısrar ediyor	,699	,188	,145
stresimi azaltıyor	,465	,546	,095
sonuçları tahmin etmeyi eğlenceli buluyorum	,137	,683	,318
maddi sıkıntılarım var ve hiç param yok	,670	-,033	,471

kendimi baskı altında hissediyorum,işler iyi gitmiyor	,815	,127	,263
diğerleri ile daha iyi vakit geçiriyorum	,710	,334	,098
heyecan duymak ve keyif almak istiyorum	,146	,729	,350
şans ve bahis oyunları oynamadan yaşamımı değiştiremem	,703	,262	,255
beni strese sokan gerçekleri unutuyorum	,600	,429	,251
kazanırken hissettiğim zafer duygusunu yaşamak istiyorum	,159	,563	,578
çok para kazanabilirim	,245	,293	,793
kendimi kolayca başka hiçbirşey düşünmeden kaptırabiliyorum	,428	,480	,394
Eigen value	16,398	3,384	1,799
% varyans	48,229	9,954	5,292
Kümülatif varyans	48,229	58,183	63,475

Faktör 1: eğlenme/heyecanlanma/sosyalleşme

Faktör 2: kaçınma

Faktör 3: para kazanma

Tabloda Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin 34 madde üzerinden yinelenen faktör yükleri analizleri sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 faktörlü ölçeğin toplam varyansın %63,475'ini açıkladığı görülmektedir. Faktör yükleri her bir faktör için işaretlenerek tabloda verilmiştir.

4.3. Güvenilirlik Analizine Yönelik Bulgular

Tablo 24. KONÖ-34 madde iç tutarlığı araştırılması ve ölçeğin Cronbach's alpha değeri

	Madde	Madde
	-	Madde
	toplam silindiğinde	
	korelas	cronbach's
	yon	α
risk almanın heyecanı hoşuma gidiyor	,557	,967
az para ile çok para kazanabilirim	,559	,967
acı çekiyorum dertlerim var	,653	,966
havamı değiştiriyor.	,637	,966
risk almayı heyecanlı buluyorum.	,599	,967
kolay yoldan para kazanabilirim.	,669	,966
kendimi yalnız hissediyorum yalnızlıktan kaçıyorum	,634	,966
başkalarıyla tanışmak için rahat ortam sağlıyor.	,643	,966
sıkıcı rutinlerden kaçıyorum	,634	,966
başkaları ile yarışmayı eğlenceli buluyorum	,715	,966
hemen çok para kazanabilirim	,664	,966
kendimi çökkün , üzgün hissediyorum	,664	,966
yeni insanlar ile tanımayı kolaylaştırıyor	,689	,966
yaşamıma enerji katıyor	,736	,966
yoğun duygular yaşamaktan hoşlanıyorum	,755	,966
çok paraya ihtiyacım var	,679	,966
kendimi öfkeli keyifsiz hissediyorum	,717	,966
oynama niyetim olmasada diğerleri ile birlikte olmamaı sağlıyor	,681	,966
böylelikle boş zamanlarımda oynamaktan zevk alıyorum	,703	,966

belirsizliğin tadını çıkartmak istiyorum	,722	,966
çok büyük paralar kazananlar olduğunu duydum	,638	,966
kendimi gergin kaygılı hissediyorum	,711	,966
arkadaşlar ısrar ediyor	,616	,967
stresimi azaltıyor	,650	,966
sonuçları tahmin etmeyi eğlenceli buluyorum	,617	,967
maddi sıkıntılarım var ve hiç param yok	,617	,967
kendimi baskı altında hissediyorum,işler iyi gitmiyor	,714	,966
diğerleri ile daha iyi vakit geçiriyorum	,689	,966
heyecan duymak ve keyif almak istiyorum	,665	,966
şans ve bahis oyunları oynamadan yaşamımı değiştiremem	,715	,966
beni strese sokan gerçekleri unutuyorum	,745	,966
kazanırken hissettiğim zafer duygusunu yaşamak istiyorum	,683	,966
çok para kazanabilirim	,680	,966
kendimi kolayca başka hiçbirşey düşünmeden kaptırabiliyorum	,727	,966
Cronbach Alpha Değeri		,967
15 gün tekrar test Pearson Korelasyon		,953

Tablo 24'te ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğini ölçme amacıyla Cronbach's alpha katsayısı ve ölçek maddelerinin madde-toplam korelasyonuna yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde ölçeğin Cronbach alpha değerinin ,967 olduğu ve ölçekte yer alan maddelerin her birinin silinmesi durumunda elde edilen değerlerin daha düşük olacağı görülmüştür. Ölçeğin 15 gün sonra 100 kişiyle yapılan test-tekrar test analizlerinde Pearson korelasyon değerinin ,953 olduğu ve tutarlılık gösterdiği görülmüştür.

4.4. Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Analizine Yönelik Bulgular

Tablo 25: Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin alt alanları ve diğer ölçekler(SOUTH Oaks, Kumar Aşerme) ile ilişkili korelasyon katsayıları

	1	2	3	4	5
1.Eğlenme/Heyecanlanma/ Sosyalleşme					
2.Kaçınma	0.638**				
3.Para Kazanma	0.742**	0.675**			
4.Kumar Aşerme Ölçeği	0.587**	0.513**	0.561**		
5.SOUTH Oaks Kumar Tarama Ölçeği	0.089	0.097*	0.071	0.128**	

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği ile South Oaks Kumar Tarama ölçeği ve Kumar Aşerme Ölçeği arasındaki ilişkiyi incelemek adına Pearson çarpım momentleri korelasyon katsayısı bulunmuştur ve tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 25 incelendiğinde Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin alt alanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur($p<0.01$). Kumar Aşerme Ölçeği ile Kumar Oynama Nedenlerinin alt alanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur($p<0.01$). Kumar Aşerme ile South Oaks arasında da ilişki incelenmiş ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir($p<0.01$). Son olarak South Oaks Kumar Tarama ölçeği ile Kumar Oynama Nedenlerinin alt alanları arasında ilişki incelenmiş olup, sadece kaçınma alt alanıyla pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir($p<0.05$).

Korelasyon analizi sonucunda Kumar Oynama Nedenleri ölçeğinin Eşzamanlı geçerlilik analizine göre geçerli olduğu belirlenmiştir.

Son olarak yapılan tüm analizler tablo 26’te genel hatlarıyla gösterilmiştir.

Tablo 26: Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğine Yapılan Analizler

Geçerlilik Yöntemi ve Analizleri	Geçerlilik Yöntemi için Yapılan İstatistikler
<p>Yapı/Kavram Geçerliliği</p> <p>*Faktör Analizi</p> <p>Açıklayıcı/Açımlayıcı Faktör Analizi</p>	<p>Yapılan faktör analizi sonucunda 4.boyutun 1.boyutla yeterince ayrışmadığı tespit edilmiş olup, 4.boyutun bir madde ile sınırlı kalması nedeniyle maddenin çıkarılması uygun görülmüştür(1.:0.575 ile 4.:0.582).</p> <p>Toplam varyansın %63.47'sini açıklayan 3 alt boyut belirlenmiştir. Bu boyutlar sırasıyla</p> <ul style="list-style-type: none"> -Eğlenme/heyecanlanma/sosyalleşme -Kaçınma -Para kazanma
<p>Ölçüt/Bağımlı Geçerlilik</p> <p>*Eş zamanlı(Benzer ölçekler) Geçerlik</p> <p>Pearson Çarpım Momentleri Korelasyon</p>	<p>Kumar Aşerme Ölçeği ile tüm alt alanlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken, South Oaks Kumar Tarama Testi ile sadece bir alt alanın anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir(Kaçınma, $p < 0.05$)</p>
Güvenirlilik Yöntemi ve Analizleri	Güvenirlilik Yöntemi için Yapılan İstatistikler
<p>İç Tutarlılık</p> <p>*Cronbach Alpha Katsayısı</p>	<p>Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.968 bulunmuştur.</p>
<p>Zamana Karşı Değişmezlik</p> <p>*Test-Tekrar Test Yöntemi</p> <p>Pearson Çarpım Momentleri Korelasyon</p>	<p>Test-tekrar test ile ölçeğin Pearson Çarpım Momentleri değeri hesaplanmış olup, bulunan değer 0.953 olduğu tespit edilmiştir.</p>

TARTIŞMA

KKTC örnekleminde uygulanan Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğine yönelik öne sürülen hipotezler, yürütülen geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonuçlarıyla tutarlıdır.

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin geçerlilik çalışmasına ilişkin açımlayıcı/açıklayıcı faktör analizi uygulanabilmesi için gerekli olan KMO değeri 0,960 ve Barlett testi kikare değeri ($p=0,000$) anlamlı bulunmuştur. KMO katsayısı, bir veriler matrisinin faktör analizi için uygunluğunu, verilerin yapısının faktörleri çıkarmada uygun olması hakkında bilgiler verir(Saraçlı, 2011). Bir ölçeğin faktörleşebilir olması için KMO katsayısının 0,60'tan yüksek olması gerekmektedir. Barlett testi, değişkenler arasındaki ilişkiyi kısmi kolerasyonlar temeliyle değerlendirir (Büyüköztürk, 2009). Bu durum araştırmaya dahil edilen örneklem sayısının yeterli olduğunu ortaya koymaktadır.

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'ne uygulanan ilk açıklayıcı faktör analizi neticesinde ölçeğin 4 faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. İlk faktör analizi sonuçlarına göre 35 maddelik formda yer alan 1 maddenin iki faktörde yüksek faktör yüklerine sahip olduğu görülmüş ve bu madde ölçekten atılarak açıklayıcı faktör analizi tekrar uygulanmıştır. Yapılan ikinci uygulamada 34 maddelik ölçeğin öz değerleri 16,398, 3,384 ve 1,799 olan 3 faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Ölçeğin 3 faktörlü yapısı ile toplam açıkladığı varyans %63,475 bulunmuştur. Arcan ve Karancı (2013) yaptığı çalışmada ölçeğin 4 faktörlü bir yapıda toplam varyansı açıklayabildiği belirlenmiştir. Bu faktörler önceki çalışmayla uyumlu bir şekilde 'Heyecanlanma/Eğlenme', 'Kaçınma', 'Para Kazanma' olmakla birlikte 'Sosyalleşme' alt boyutunun 'Heyecanlanma/Eğlenme' alt boyutu ile binişik maddeye sahip olduğu bulunmuş olup, bu faktörlerin bu çalışmada yeterince ayrışmadığı tespit edilmiştir. Literatürde kumar konusunda yapılan araştırmalar, kumar oynanan mekanların kişiler için birinci olarak sosyalleşme yeri olduğu ve kazanç beklentisi ile heyecanlanma gibi ihtiyaçların karşılanmasının da bir boyutu olabileceği sonucuna karar kılmışlardır (Macit, 2021). Boyutların ayrışmamasının sebebinin, literatürde belirtildiği gibi sosyalleşme ile eğlence/heyecan gibi ihtiyaçların Kıbrıs örnekleme için birbirinden yeterince farklı algılanmaması olabilir. Literatürde bu iki değişken arasında ilişkiyi tek başına inceleyen

çalışma bulunamamıştır. Türkiye’de yapılan örneklem çalışmasında Eğlenme ile Sosyalleşme ayrı bir boyut olarak ortaya çıkmışken, Kıbrıs örneğinde bu boyutlar ayrışmamıştır ve sebebinin kültürel farklılıklardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ek olarak, KKTC’de kumar oynanabilecek mecraların fazla olması, ülkenin insanların gözünde bir kumar cenneti olarak algılanması, Casinoların KKTC’de serbest olması gibi durumlarda ölçeğin faktör yapısının farklı olmasına sebebiyet verebileceği de düşünülmektedir. Sosyalleşme faktörü varyansın %2.98’ini açıklamakta olup, bu değer %5’in altında olmasıyla bu faktörün kaldırılmasının uygun olduğu görülmüştür. Ayrıca bu çalışmada ‘Sosyalleşme’ faktörünü açıklayan tek bir madde bulunduğu tespit edilmiş olup, literatürde tek bir faktörün içinde en az 5 madde olması gerektiği koşulunu karşılamamaktadır. Bunlara ek olarak 1.Faktör(Eğlenme/Heyecanlanma) ile 4. Faktör(Sosyalleşme) arasında faktör yükleri, literatürde geçen 0.10 farkından daha düşük olduğu tespit edilmiştir(Yaşlıoğlu, 2017). İki çalışma kıyaslandığında araştırmada kullanılan ölçeğin açıkladığı varyans Arcan ve Karancı’nın çalışmasında belirlenenden daha yüksek bulunmuştur. Bu durum 3 faktörlü yapının kumar oynama nedenlerini daha iyi açıkladığına işaret etmektedir.

Ölçüt-bağımlı geçerlilik analizi sonucunda Kumar Aşerme ile Kumar Oynama Nedenleri ölçeğinin tüm alt alanları ile ilişki içerisinde olduğu tespit edilmişken, South Oaks Kumar Tarama testi ile sadece kaçınma alt alanının ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Literatürde Buran ve Çakıcı’nın(2019) çalışmasında Kumar Aşerme ölçeği ile Türkiye örneğinde analiz edilmiş olan Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği arasında incelenen korelasyon ile benzer sonuçlar taşıdığı görülmüştür.

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği’nin güvenilirlik çalışması kapsamında gerçekleştirilen iç tutarlılık testi sonuçlarına göre Cronbach alpha değerinin 0,967 olduğu ve ölçekte yer alan maddelerin her birinin silinmesi durumunda elde edilen değer daha düşük olacağı görülmüştür. Ölçeğin 15 gün sonra 100 kişiyle yapılan tekrar test analizlerinde Pearson

korelasyon değerinin 0,953 olduğu ve yüksek tutarlılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Arcan ve Karancı'nın 2013 yılında "Kumar Oynama Nedenleri leğinin uyarılama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması" isimli çalışmasında da ölçeğin güvenirliğini Cronbach alfa testiyle test etmiş ve ölçek geneline ilişkin Cronbach Alfa katsayısını 0,89 bulmuştur. Görüldüğü üzere her iki çalışmada güvenirlik değerleri yüksek bulunmuş ve benzerlik göstermiştir. Bunun yanı sıra Buran ve arkadaşları (2019) Kumar Aşerme leğinin güvenirlik çalışması kapsamında yaptıkları Cronbach alfa testi sonucunda alfa değerini yüksek bulmuştur.

Araştırmada bireylerin kumar oynama nedenlerinin Kumar Oynama Nedenleri leği'nin geçerlilik-güvenirlik çalışması kapsamında araştırmaya dahil edilen katılımcıların 21,3'ünün kadın, %78,7'sinin erkek olduğu belirlenmiştir. Görüldüğü üzere erkek bireyler ağırlıktadır. Arcan ve Karancı'nın 2013 yılında "Kumar Oynama Nedenleri leğinin uyarılama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması" isimli çalışmasında erkeklerin oranın %84 olduğu grlmştir. Buna göre erkek katılımcıların fazla olması yönünde iki çalışma paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların %38,7'si haftada bir kereden az ve %23,2'si haftada bir ya da daha fazla bahis oynadığı saptanmış ve diğer kumar türlerine göre en fazla bahis oynama oranının yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların bahis oynama oranının yüksek olma sebebi KKTC'de betofis diye adlandırılan ve çeşitli bahis oyunları oynatan yerlerin fazlalığından kaynaklanabilir. Ülkedeki bu bahis oynatan yerlere her mahallede rastlamak mümkündür. Erişimi kolay olduğundan dolayı katılımcılarda bahis oynama oranın yüksek çıkması gayet normal görünmektedir. Ayrıca son yıllarda bahis oynayacak mecralara internet ortamı da eklenmiş ve KKTC'de bireyler bahis sitelerine rahatlıkla erişebilmektedir. Bu bulguya paralel olarak erkek olduğu belirlenmiştir. Görüldüğü üzere erkek bireyler ağırlıktadır. Arcan ve Karancı (2013) da çalışmalarında bahis oynama oranını yüksek bulmuşlardır.

Katılımcıların %39,4'ünün haftada bir kereden az ve %39,0'unun haftada bir ya da daha fazla kez Casino oyunları oynadıkları belirlenmiştir. Bunun sebebi KKTC'de Casinoların yaygın olarak yer almasından kaynaklanabilir. Şehrin merkezi yerlerine konumlanmış Casinolar, ışıltılı görüntüleriyle katılımcıların kumar oynama iştahlarını kabartabilmektedir. Son dönemde Türkiye'de yapılan çalışmalarda bu bulguya pek fazla rastlanmamıştır. Zira Türkiye'de Casinolar uzun süreden beri devlet kararıyla yasaklanmıştır.

SONUÇ

Sonuç olarak Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin bireylerin kumar oynama nedenlerini belirlemek amacıyla kullanılabilir 34 maddelik 3 faktörlü bir yapıda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğuna ve ölçeğin Kıbrıs örneklemini üzerine yürütülecek kumar bağımlılığı ve oynama nedenlerine ilişkin motivasyonlarını belirlemede bir ölçüm aracı olarak katkı sağlayacağına kanaat getirilmiştir.

ÖNERİLER

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliğinin incelendiği bu araştırmada aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin daha geniş örneklem gruplarına uygulanması,

Farklı sosyo-demografik gruplara da uygulanarak yeni örneklemelerde ölçeğin faktör yapısının doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak tekrar incelenmek suretiyle tespit edilmesi,

Literatürde yer alan kumara yönelik diğer ölçeklerle birlikte uygulanıp, ölçekler arasındaki ilişkilerin saptanması,

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin alt boyutları da olan Eğlenme/Heyecanlanma ile Sosyalleşme kavramları arasındaki ilişkinin Kıbrıs örneklemini için incelenmesi,

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği'nin klinik olarak tanı almış patolojik kumar bağımlısı olan ve kumar oynayan ancak bağımlı olmayan gruplara uygulanarak etkinliğinin araştırılması, önerilmektedir

KAYNAKÇA

Abbot, M., Binde, P., Clark, L., Hodgins, D., Johnson, M., Maniowabi, D., Qilty, L., Spanberg, J., Volberg, R., Walker, D. ve Williams, R. (2018). *Conceptual framework of harmful gambling: an international collaboration, Third Edition*, Ontario: Gambling Research Exchange Ontario, <https://doi.org/10.33684/CFHG3.en>

Amerikan Psikiyatri Birliği(2000). *Psikiyatriye Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması El Kitabı, Yeniden Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR)* Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington DC, Çev: Köroğlu E, Hekimler Yayın Birliği, Ankara p. 259-262

Amerikan Psikiyatri Birliği (1995) . *Bozuklukların Tanısal ve Sayısal El Kitabı, Dördüncü Baskı (DSM-IV)*. Amerikan Psikiyatri Birliği Washington DC, 1994' de çeviren Köroğlu E, Hekimler Yayın Birliği; Ankara, 843-847

Arcan, K. (2012). *Psychological predictors of problem gambling behaviors (Unpublished doctoral dissertation)*. Middle East Technical University, Ankara, Turkey.

Arcan. K. ve Karancı, A.N. (2014). Kumar oynama nedenleri ölçeğinin uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, *Journal of Psychiatry*, 15 (3), 248-256. doi: 10.5455/apd.48431

Akıl Oyunları Editörü(2018, 26 şubat). Poker Nedir ve Temel Kuralları Nelerdir? *Akıl Oyunları Kulübü*. <http://www.akiloyunlarikulubu.com/poker/>

Bayındır, G. (2018). Kumar ve şans oyunlarına toplumsal bakış: Niğde örneği, *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi (MİKAD)*, 2 (2), 58-83.

Bagby R., M., Vachon D., Bulmash E.,L., Toneatto T., Quity L.C. & Costa P.T. (2007). *Pathological Gambling and the Five Factor Model of Personality. Personality and Individual Difference.*, Vol (4), 873-880.

Buran, A., Çakıcı, M. Çakır, G., Yılmaz, B.(2019) Kumar Aşerme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 20(1), 84-86

Cavion L, Wong C, Zangeneh M. Gambling(2018). *In the Pursuit Of Winning*. New York: Springer,

Cooper, Marc (Aralık 2005). *The Atlantic Monthly Group*. 11 Temmuz 2019 tarihinde [kaynağından](https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2005/12/sit-and-spin/304392/) arşivlendi. Erişim tarihi: 21 Nisan 2008. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2005/12/sit-and-spin/304392/>

Çabuk, S. (2009). *Şans Oyunlarının Toplum Üzerine Etkisi (Milli Piyango Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Çakıcı, M., Çakıcı, E., Karaaziz, M., ve Babayiğit, A. (2019). KKTC’de kumar yaygınlığı, risk etkenleri ve kültür tutumları ile ilişkisi: 2007-2014, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 20 (4), 395-403

Çelik, A. (2016). Spor Bahis Oyunlarına Katılımı Etkiyen Faktörler Sportif Bakış: *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 89-98.

Çelikel N., (2010). *Prevalance and Risk Factors of Gambling*. Master thesis. Near East University.

Derevensky J, Gupta R(2004). *Gambling Problems in Youth: Theoretical and Applied Perspectives*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.

Downs, C., & Woolrych, R. (2010). Gambling and debt: The hidden impacts on family and work life. *Community, Work & Family*, 13(3), 311-328.

Erdoğan, Y. (2017). *Lise Düzeyindeki Ergenlerin Kumar Oynamaları İle Riskli Davranışları Arasındaki İlişkiler*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ferris, J., & Wynne, H. (2001). The Canadian problem gambling index. *Ottawa, in Canadian Centre on Substance Abuse*.

Gaboury, A., & Ladouceur, R. (1989). Erroneous perceptions and gambling. *Journal of Social Behavior and Personality*, 4(4), 411.

George, S., TS, J., Nair, S., Rani, A., Menon, P., Madhavan, R., & Petry, N. M. (2016). A cross-sectional study of problem gambling and its correlates among college students in South India. *British Journal of Psychiatry Open*, 2(3), 199–203. Wu ST,

Chen YS.(2015) *The social, economic and environmental impacts of casino gambling on the residents of Macau and Singapore. Tourism Management* 48:285-298.

González-Roz, A., Fernández-Hermida, J. R., Weidberg, S., Martínez-Loredo, V., & Secades-Villa, R. (2017). Prevalence of Problem gambling among adolescents: A comparison across modes of access, gambling activities, and levels of severity. *Journal of Gambling Studies*, 33(2), 371–382

Kessler R.C., Hwang I., Labries R. ve ark. (2008). DSM-IV pathological gambling in the National Comorbidity Survey Replication. *Psychol Med* 38:1351- 1360.

Hayer, T., & Griffiths, M. D., (2015). Gambling. *In Handbook of adolescent behavioral problems: Evidence-based approaches to prevention and treatment (pp. 539-558)*. New York, NY: Springer.

Hing, N., Breen, H., Gordon, A., & Russell, A. (2014). Risk factors for problem gambling among indigenous Australians: an empirical study. *Journal of Gambling Studies*, 30(2), 387-402.

Holden C.(2010) Behavioral addictions debut in proposed DSM-V. *Science.*; 327:935.

Kalyoncu A., Ö., Pektaş Ö., Mırsal H.,(2003). *Patolojik Kumar Oynama: Biyopsikososyal Yaklaşım. Bağımlılık Dergisi vol(4)*, 76-80

Kaplan HI, Sadock BJ (1995). *Comprehensive Textbook of psychiatry*.VI. 1411-1412

Kılıç T., (2006). *Şans Oyunları Kurumlarında Sosyal Sorumluluk*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Kılıç, T., Arslan, M., Öktem, M. K. (2009). “Şans Oyunları Kurumlarının Sosyal Sorumluluğu: Türkiye İçin Gözlemler”. *Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:2, Sayı: 2*.

KILIÇ, Tanju (2006), *Şans Oyunları Kurumlarında Sosyal Sorumluluk, Hacettepe Üniversitesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Ankara.

Kim, S. W., Grant, J. E., Potenza, M. N., Blanco, C., Hollander, E. (2009). The Gambling Symptom Assessment Scale (G-SAS): A Reliability and Validity Study. *Psychiatry Research, Vol: 166, Issue: 1*, p: 76–84.

Lam, D. (2007). An exploratory study of gambling motivations and their impact on the purchase frequencies of various gambling products. *Psychology & Marketing, 24(9)*,815-827.

Lee, H.P., Chae, P.K., Lee, H.S., Kim, Y.K.(2007). The five-factor gambling motivation model. *Psychiatry Res.Feb 28;150(1):21-32*. doi: 10.1016/j.psychres.2006.04.005.

Lesieur, H. R., & Blume, S. B. (1987). The South Oaks Gambling Screen (SOGS): A new instrument for the identification of pathological gamblers. *American journal of Psychiatry, 144(9)*.

Lorains FK, Cowlshaw S, Thomas SA.(2011) Prevalence of comorbid disorders in problem and pathological gambling: Systematic review and metaanalysis of population surveys. *Addiction; 106:490-498*

Lorenz V, Yaffe R.(1988). *Pathological Gambling: Psychosomatic, Emotional and Marital Difficulties as Reported by the Gamblers. Journal of Gambling Behavior, vol(4)13-26*

McComb, J. L., & Sabiston, C. M. (2010). *Family influences on adolescent gambling behavior: a review of the literature. Journal of gambling studies, 26(4)*, 503-520.

Meyer, G., Hayer, T., & Griffiths, M. (Eds.). (2009). *Problem gambling in Europe: Challenges, prevention, and interventions (Vol. 3)*. Springer Science & Business Media.

N. Raylu. T. R. S. Oei (2002); "*Pathological gambling: A comprehensive review*".
Clinical Psychology Review, 22, 1-53

Neal, P. N., Delfabbro, P. H., & O'Neil, M. G. (2005). *Problem gambling and harm: Towards a national definition*.

Nowak, D. E. (2017). A meta-analytical synthesis and examination of pathological and problem gambling rates and associated moderators among college students, 1987–2016. *Journal of Gambling Studies*, 34(2), 465–498.

Orum MH, Kara MZ, Egilmez OB, et al(2018). Complete blood count alterations due to the opioid use: what about the lymphocyte-related ratios, especially in monocyte to lymphocyte ratio and platelet to lymphocyte ratio? *J Immunoassay Immunochem*; 14: 1-12.

Ozsoy, S., Gelen, N.K., Kandaş, N.T., Tabuk, M.E., Görün, L. ve Afat, A. (2014). Lise ve üniversite öğrencilerinin spor medyasını izleme ve bahis oyunu oynama alışkanlıkları, *Erciyes İletişim Dergisi "Akademia"*, 3 (3),120-130

ÖZBEK, Öznur (2009), *Milli Piyango ve Şans Oyunlarına Katılım Davranışı: Orta ve Alt Gelir Grupları Üzerine Bir Araştırma, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Tokat

Parlett, David (1990). *Kart Oyunları Tarihi* , OUP, Oxford, s. 78. ISBN 0-19-282905-X

Raylu N, Oei TPS.(2002) Pathological gambling: A comprehensive review. *Clin Psychol Rev*; 22(7):1009-1061.

Saraçlı, S.(2011). Faktör analizinde yer alan döndürme metotlarının karşılaştırmalı incelenmesi üzerine bir uygulama. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 22-26

Scarne, John (1986). *Scarne'in kumar için yeni eksiksiz kılavuzu* (Tam rev., Genişletilmiş, güncellenmiş baskı). Simon ve Schuster. ISBN 978-0671630638.

Stinchfield R, Govoni, R. Ve Frisch GR (2005). DSM-IV diagnostic criteria for pathological gambling: Reliability, validity, and classification accuracy. *American Journal of Addiction, 14*, 73-82.

Stuhldreher, W. L., Stuhldreher, T. J., & Forrest, K. Y. (2007). Gambling as an emerging health problem on campus. *Journal of American College Health, 56(1)*, 75-88.

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2009). Madde kullanımı ve bağımlılığı ile kaçakçılığının önlenmesi alanlarında tespit edilen sorunlar ve çözüm önerileri, meclis araştırması komisyonu raporu özeti. Ankara: https://www.tbmm.gov.tr/docs/madde_kullanimi_ve_bagimliliği.pdf adresinden edinilmiştir.

Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) İslam Ansiklopedisi (2014). *Kumar maddesi*, 364-367.

Ünal, N. (2010). Kur'an'da meysir kavramı ve günümüzdeki bazı kumar türlerinin bu çerçevede değerlendirilmesi, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi 10 (3)*,

Petek, R. (2014). Türk Hukuku'nda kumar ve şans oyunları. *Yeşilay Dergisi, Sayı: 967*,

Verdura Vizcaino, E. J., Fernandez-Navarro, P., Petry, N., et al. (2014). Differences between early-onset pathological gambling and later-onset pathological gambling: *data from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions (NESARC)*. *Addiction. 109*:807-813.

Volberg, R. A., Gupta, R., Griffiths, M. D., Ólason, D. T., & Delfabbro, P. (2010). An international perspective on youth gambling prevalence studies. *International journal of adolescent medicine and health, 22(1)*, 3-38.

Walker D., M., (2008). Clarification of the Social Costs of Gambling. *Journal of Public Budgeting, V01(20)*, 141-152.

Williams RJ, Volberg RA, Stevens RMG(2012). *The population prevalence of problem gambling: methodological influences, standardized rates, jurisdictional differences, and*

worldwide trends. Report prepared for the Ontario Problem Gambling Research Centre and the Ontario Ministry of Health and Long Term Care

Wong LK, SoMT.(2010) Prevalence estimates of problem and pathological gambling in Hong Kong. *Am J Psychiatry*; 60:1353-1354

Yaşar, M.R. (2010). Şans oyunları ve iddaa, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (34), 138-171

Yazıcı K. (2010). Dürtüselliğin Nöroanatomik ve Nörokimyasal Temelleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2:254-280

Young, M.M., Wohl, M.J.(2009) The Gambling Craving Scale: Psychometric validation and behavioral outcomes. *Psychol Addict Behav.Sep*;23(3):512-22. doi: 10.1037/a0015043.

Ergin DY.(1995) Ölçeklerde geçerlik ve güvenirlik. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7: 125-148.

Macit, R.(2021). Kıbrıs Türk Toplumunda Kumar Alt Kültürü. *Bağımlılık Dergisi*, 22(2), 171-179

Murray GF.(1984) The cannabis-cocaine connection: A comparative study of use and users. *J Drug Issues*; 14(4): 665-675

Mjaland K.(2014) A culture of sharing: Drug exchange in a Norwegian prison. *Punishm Soc* 16(3): 336-352

Tekin H.(1977) *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Mars Matbaası

Yaşlıoğlu, M., M.(2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85

EK-1

BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİK KURULU

09.03.2021

Sayın Seher Çetin

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2020/857 proje numaralı ve **“Kumar Nedenleri Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenirlilik Üzerine Çalışma”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK-2**BİLGİLENDİRME FORMU**

Bu belge, Seher etin tarafından yürütülen bir bilimsel çalışma ile ilgili veri toplamak amacıyla size sunulmuştur. Çalışma ile; Kumar Oynama Nedenleri leğinin güvenirlilik ve geçerlilik üzerine çalışması incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük temelindedir. Çalışmada size doldurmanız için sunulan anket, ölçek ve formlarda, sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayımlarda kullanılacaktır. Anket, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakmakta serbestsiniz. Böyle bir durumda anketi uygulayan kişiye, anketi tamamlamadığınızı söylemek yeterli olacak, nedenleri sorulmayacaktır. Anket sonunda, bu çalışmayla ilgili sorularınız cevaplanacaktır. Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederim. Çalışma hakkında bilgi almak için Seher etin'e seherc1995@gmail.com adresinden e-posta yoluyla ulaşabilirsiniz.

Psikolog, Seher etin

Seherc1995@gmail.com

0533 872 50 43

Tez Danışmanı, Prof. Dr. Mehmet akıcı

mehmet.cakici@neu.edu.tr

0542 855 33 93

EK-3***AYDINLATILMIŐ ONAM FORMU***

Bu belge, Seher etin tarafından yürütülen bir bilimsel çalışma ile ilgili veri toplamak amacıyla size sunulmuştur. Bu çalışmanın amacı Kumar nedenleri leğinin geçerlilik ve güvenirlilik leği zerine çalıŐmadır. Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiŐtir. Gönüllülük esastır. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. ÇalıŐmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

EK-4**SOSYO-DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU**

Aşağıdaki demografik sorularla ilişkili olarak vereceğiniz bilgilerinizin

Paylaşılmayacağını hatırlatarak, bilgilerinizi doğru bir biçimde kodlamanızı (çarpı x işareti) rica ederiz.

Cinsiyetiniz

Kadın Erkek Yaşınız? ()

Uyruğunuz nedir?

Kıbrıs Türkiye İngiltere Diğer.....

Doğum yeriniz neresidir?

Kıbrıs Türkiye İngiltere Diğer.....

Eşinizin doğum yerineresidir?

Kıbrıs Türkiye İngiltere Diğer

Kıbrıs'tamı yaşıyorsunuz?

Evet Hayır Turistim Öğrenci Diğer.....

Doğum yeriniz Kıbrıs değilse kaç yıldır Kıbrıs'ta yaşıyorsunuz?

.....

Kıbrısta yaşıyorsanız hangi bölgede ikamet ediyorsunuz?

Şehir Köy

Kiminle ve/kimlerle birlikte yaşıyorsunuz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

Yalnız annem-babam eşimle akrabalarla çocuklarımla arkadaşlarımla

Medeni haliniz?

Bekar Nişanlı Evli Boşanmış Dul Ayrı

Eğer evliyseniz, ne kadar zamandır evlisiniz ?.....

12. Varsa yaşayan çocuk sayınız?.....

Eğitim seviyeniz?

Okur yazar değil İlkokul mezunu Lise mezunu

Orta okul mezunu Yüksek okul ve üzeri Üniversite öğrencisi

Size gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz?

Evet çalışıyorum Hayır çalışmıyorum

Evinizin ortak geliri ne kadardır? (sizin, eşinizin ve diğer bireylerin toplam geliri)

Kendine ait geliri yok

1600 TL- 5000TL 5000 TL – 10000TL 10000 ve üzeri

Aşağıda belirtilen Dini inançlar açısından hangisi size uygundur?

İslam Hıristiyan Musevi Ateist Diğer.....

Dine ne kadar önem veriyorsunuz? Çok önemli Önemli Önemsiz

EK- 5**SOUTH OAKS KUMAR TARAMA TESTİ (SOKTT) TÜRKÇE FORMU**

İsim: _____ Tarih: _____

1. Bugüne kadar aşağıdaki kumar çeşitlerinden hangilerini oynadığınızı belirtiniz. Her kumar çeşidi için üç cevaptan (“hiç”, haftada birkereden az “veya” haftada bir kere veya daha fazla”) birini işaretleyiniz. Hiç Haftada bir Haftada bir 9kereden az kere veya daha fazla

At yarışları () () ()

Parasızna Kağıt Oyunları (yanık, poker gibi) () () ()

Parasına Okey () () ()

Parasına Zar Oyunları (barbut gibi) () () ()

Horoz Dövüşü () () ()

Spor-Toto veya Spor-Loto () () ()

Sayısal-Loto () () ()

Kazı-Kazan () () ()

Milli Piyango () () ()

Borsada Oynama () () ()

Casino Oyunları () () ()

Parasızna Beceri İsteyen Oyunları Oynama () () ()

(Bilardo gibi)

Yukarıda Belirtilmeyen Başka Kumar Çeşitleri () () ()

(Lütfen Yazınız: _____)

2. Bugüne kadar bir günde kumara yatırdığınız en fazla para ne kadardır?

_____ TL

3. Hayatınızdaki insanlardan hangilerinin geçmişte veya halen kumar sorunu olduğunu işaretleyiniz:

Baba Anne

Kardeşler

Büyük anne ve baba Eş veya partner Çocuklar

Diğer akrabalar Arkadaş veya yaşamındaki önemli başka biri

4. Kumar oynadığınızda, kaybettiğiniz parayı yeniden kazanmak için bir başka gün yine kumar oynamaya gidermisiniz? Hiç gitmem

Bazen giderim (kaybettiğim zamanların yarısından azında)

Kaybettiğim çoğu zaman giderim

Her kaybettiğimde giderim

5. Gerçekten kazanıyorken, hatta kaybettiğinizde, hiç kumardan para kazandığınızı iddia ettiğiniz oldu mu?

Evet, kaybettiğim zamanların yarısından azında

Evet, çoğu zaman

6. Bahis ve kumarla ilgili hiç sorunuz olduğunu düşünüyor musunuz?

Hayır

Evet, geçmişte fakat şimdi değil

7. Hiç niyet ettiğinizden daha fazla kumar oynadığınız oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

8. Hiç insanlar, sizin kabul edip etmediğinize bakmaksızın, bahis oynamanızı

eleştirdikleri veya size kumar sorununuz

olduğunu söyledikleri oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

9. Kumar oynamanızdan veya kumar oynadığınız zaman olanlardan dolayı hiç

suçluluk duyduğunuz oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

10. Bahse girmeyi veya kumar oynamayı bırakmak istediğiniz ama bunu

yapamayacağınızı düşündüğünüz oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

11. Bahis kağıtların, piyango biletlerini, kumar paralarını, kumar borçlarını veya

diğer bahis veya kumar delillerini eşinizden çocuklarınızdan veya hayatınızdaki

diğer önemli insanlardan hiç sakladığınız oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

1012. Birlikte yaşadığınız insanlarla parayı nasıl harcadığınız konusunda hiç

tartıştığınız oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

13. (Eğer yukarıdaki soruyu Evet diye cevaplandırdıysanız) Para konusundaki

tartışmaların hiç sizin kumar oynamanız

üzerinde yoğunlaştığı oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

14. Hiç birinden borç alıp kumar yüzünden borcunuzu ödeyemediğiniz oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

15. Bahis oynama veya kumar yüzünden hiç işinize veya okulunuza geç gittiğiniz

ya da gitmediğiniz oldu mu?

Evet, oldu Hayır, olmadı

16. Eğer kumar oynamak veya kumar borçlarını ödemek için borç aldıysanız,

kimden veya nereden borç aldınız? (Lütfen işaretleyiniz)

a. Evin parasından b. Akrabalarınızdan

c. Bankalardan, borç veya kredi kuruluşlarından d. Kredi kartlarından

e. Tefecilerden f. Şahsi veya ailevi eşya veya malların satma

g. Arkadaş veya tanıdıklardan

h. Altın, mücevher gibi birikimleri paraya çevirme j. Bahisçiye borçlanma

k. Kumarhaneye (kahvehane ya da kulüp sahibine) borçlanma

EK-6

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği

Aşağıdaki ifadeleri okuyup, “niçin şans/bahis oyunları / kumar oynadığınızı”

düşünüp sizin için ne kadar uygun olduklarını (X) işaretleyin. Cevap verirken

aşağıdaki puanları kullanın:

1. kesinlikle katılmıyorum
2. kısmen katılmıyorum
3. ne katılıyorum ne katılmıyorum
4. kısmen katılıyorum
5. Kesinlikle katılıyorum

Şans/bahis oyunları / kumar oynuyorum.	1	2	3	4	5
1. Risk almanın heyecanı hoşuma gidiyor.	1	2	3	4	5
2. Az para ile çok para kazanabilirim.	1	2	3	4	5
3. Acı çekiyorum / dertlerim var.	1	2	3	4	5
4. Başkaları ile birlikte olup sosyalleşiyorum.	1	2	3	4	5
5. Havamı değiştiriyor.	1	2	3	4	5
6. Risk almayı eğlenceli buluyorum.	1	2	3	4	5
7. Kolay yoldan para kazanabilirim.	1	2	3	4	5
8. Kendimi yalnız hissediyorum / yalnızlıktan kaçıyorum.	1	2	3	4	5
9. Başkaları ile tanışmak için rahat bir ortam sağlıyor.	1	2	3	4	5
10. Sıkıcı rutinlerden kaçıyorum.	1	2	3	4	5
11. Başkaları ile yarışmayı eğlenceli buluyorum.	1	2	3	4	5
12. Hemen çok para kazanabilirim.	1	2	3	4	5
13. Kendimi çökkün/üzgün hissediyorum.	1	2	3	4	5
14. Yeni insanlarla tanışmayı kolaylaştırıyor.	1	2	3	4	5
15. Yaşamıma enerji katıyor.	1	2	3	4	5
16. Yoğun duygular yaşamaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
17. Çok paraya ihtiyacım var.	1	2	3	4	5
18. Kendimi öfkeli/keyifsiz hissediyorum.	1	2	3	4	5
19. Oynama niyetim olmasa da diğerleri ile birlikte olmamı sağlıyor.	1	2	3	4	5
20. Böylelikle boş zamanlarımdan ve oynamaktan zevk alıyorum.	1	2	3	4	5
21. Belirsizliğin tadını çıkartmak istiyorum.	1	2	3	4	5
22. Çok büyük paralar kazananlar olduğunu duyuyorum.	1	2	3	4	5
23. Kendimi gergin/kaygılı hissediyorum.	1	2	3	4	5
24. Arkadaşlar ısrar ediyorlar.	1	2	3	4	5
25. Stresimi azaltıyor.	1	2	3	4	5
26. Sonuçları tahmin etmeyi eğlenceli buluyorum.	1	2	3	4	5
27. Maddi sıkıntılarım var ve hiç param yok.	1	2	3	4	5
28. Kendimi baskı altında hissediyorum / işler iyi gitmiyor.	1	2	3	4	5
29. Diğerleri ile daha iyi vakit geçiriyorum.	1	2	3	4	5
30. Heyecan duymak ve keyif almak istiyorum.	1	2	3	4	5
31. Şans/bahis oyunları ve kumar oynamadan yaşamımı değiştiremem.	1	2	3	4	5
32. Beni strese sokan gerçekleri unutuyorum.	1	2	3	4	5
33. Kazanırken hissettiğim zafer duygusunu yaşamak istiyorum.	1	2	3	4	5
34. Çok para kazanabilirim.	1	2	3	4	5
35. Kendimi kolayca başka hiç bir şey düşünmeden kaptırabiliyorum.	1	2	3	4	5

EK-7

Kumar Aşerme Ölçeği

Lütfen aşağıdaki soruları kumar oynama davranışınızı göz önünde bulundurarak cevaplayınız. Aşağıdaki cümlelerde 1 "kesinlikle katılmıyorum", 7 "kesinlikle katılıyorum" ifadelerini temsil etmektedir.

	1	2	3	4	5	6	7
M1. Şu an kumar oynamak eğlenceli olurdu.							
M2. Şu an eğer fırsatım olsaydı muhtemelen kumar oynardım.							
M3. Şu an kumar oynamayı çok arzu ediyorum.							
M4. Şu an kumar oynamaya ihtiyacım var.							
M5. Kumar oynamaya yoğun isteğim var.							
M6. Şu an kumar oynasaydım, daha mantıklı düşünebilirdim.							
M7. Şu an kumar oynuyor olsaydım, olayları daha iyi kontrol ediyor olabilirdim.							
M8. Kumar oynamak beni daha az depresif yapardı.							

EK-8

Onay İzinleri

ONAY İZNI Gelen Kutusu

seher cetin <seherc1995@gmail.com>
Alın: İbrahim DUVARCI

12 Kas 2020 16:59 (11 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Merhaba Sayın İbrahim Hocam;

Ben Yakın Doğu Üniversite Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Seher Çetin, çalışmamda **South Oaks Kumar Tarama Testi** Türkçe Formu Ölçeğinizi kullanmak için izninizi talep etmekteyim.

İginiz için teşekkür eder,
İyi çalışmalar/önelim.

İbrahim DUVARCI
Alın: ben

12 Kas 2020 17:31 (11 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Merhaba Seher hanım,
Çalışmanızda BOKTT i elbette kullanabilirsiniz. Kolaylıklar dilerim.
Dr İbrahim DUVARCI

ONAY İZNI Gelen Kutusu

seher cetin <seherc1995@gmail.com>
Alın: kuntayarcan

12 Kasım Per 17:34 (11 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Merhaba Sayın Kuntay Hocam;

Ben Yakın Doğu Üniversite Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Seher Çetin, çalışmamda **Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği** nizi kullanmak için izninizi talep etmekteyim.

İginiz için teşekkür eder,
İyi çalışmalar Dilerim.

Kuntay Arcan
Alın: ben

12 Kasım Per 17:59 (11 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Merhaba

İginize yarayabilecek belgeleri ekte bulabilirsiniz. Çalışmanızda kolaylıklar dilerim.

Kuntay Arcan.

ONAY İZNI Gelen Kutusu

seher cetin <seherc1995@gmail.com>
Alın: ayşe buran

10:58 (1 saat önce) ☆ ↶ ⋮

Merhaba Sayın Ayşe Hocam;

Ben Yakın Doğu Üniversite Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Seher Çetin, çalışmamda Kumar Ağeme Ölçeğinizi kullanmak için izninizi talep etmekteyim.

İginiz için teşekkür eder,
İyi çalışmalar Dilerim.

Ayşe Buran
Alın: ben

11:00 (1 saat önce) ☆ ↶ ⋮

İyi günler Seher Çetin,

Araştırmanızda Kumar Ağeme Ölçeğini kaynak gösterme şartı ile kullanabilirsiniz. Kolaylıklar dilerim.

Ayşe Buran

23 Kas 2020 Pzt, saat 10:59 tarihinde seher cetin <seherc1995@gmail.com> şunu yazdı:
...

...
Uzman Klinik Psikolog Ayşe BURAN
YDÜ Fen Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölüm Öğretim Görevlisi

ÖZGEÇMİŞ

1995 yılında Mardin'in Nusaybin ilçesinde doğdu. Emire Gözü Lisesi'nden 2013 yılında mezun oldu. Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümünden 2018 yılında mezun oldu. 2018 yılında Yakın Doğu Üniversitesi'nde Klinik Psikoloji (Tezli) alanında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek Lisans sürecinde YDÜ Üniversitesi Psikoloji Bölüm Başkanı'nın asistanı olarak bilimsel araştırma çalışmaları ve makaleler üzerinde çalışmakta ve görev aldı. Haberatör Gazetesi ve web tv'de görev aldı. NAADAC (Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Danışmanlık Eğitimini tamamladı.

İNTİHAL RAPORU

KKTC'DE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 15	% 14	% 8	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	% 3
2	www.turkpsikiyatri.com İnternet Kaynağı	% 3
3	openaccess.maltepe.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	paperzz.com İnternet Kaynağı	% 1
5	www.addicta.com.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	ARCAN, Kuntay and KARANCI, A. Nuray. "Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması", Esform Ofset, 2014. Yayın	% 1
7	dosyaism.saglik.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
8	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	

		<% 1
9	burkonturizm.com İnternet Kaynağı	<% 1
10	www.anadolupsikiyatri.net İnternet Kaynağı	<% 1
11	studylibtr.com İnternet Kaynağı	<% 1
12	acikerisim.ege.edu.tr:8081 İnternet Kaynağı	<% 1
13	KURT, Şafak, COŞKUN, Engin, BAYRAMLIK, Hakan and KASAPÇOPUR, Halil Turan. "Pazarlama araştırmalarında kullanılan ölçeklere ilişkin bir değerlendirme Türkiye örneği (2002-2005)", Kara Harp Okulu, 2012. Yayın	<% 1
14	wcssr.org İnternet Kaynağı	<% 1
15	www.iet-c.net İnternet Kaynağı	<% 1
16	AŞKUN, Duysal and ÇETİN, Fatih. "Benmerkezcilik Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması", Esform Ofset, 2017. Yayın	<% 1
17	drayhankalyoncu.com İnternet Kaynağı	

		<% 1
18	acikerisim.ticaret.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
19	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<% 1
20	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
21	Mehmet Fatih IŞIK. "İŞ YAŞAM KALİTESİNİN İŞTEN AYRILMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ: ERZURUM İLİ PALANDÖKEN KIŞ TURİZMİ MERKEZİNDEKİ ÇALIŞANLAR ÜZERİNDE BİR UYGULAMA", Journal of International Social Research, 2019 Yayın	<% 1
22	alpha-psychiatry.com İnternet Kaynağı	<% 1

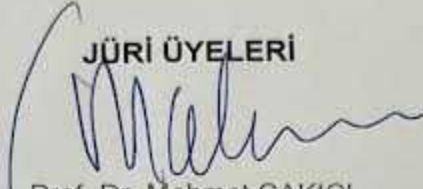
Alıntıları çıkart üzerinde
Bibliyografyayı Çıkart üzerinde

Eşleşmeleri çıkar < 15 words

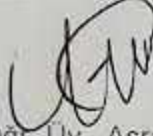
KABUL VE ONAY

Seher ÇETİN tarafından hazırlanan "KKTC'DE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ANALİZİ" başlıklı bu çalışma, 25/06/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir

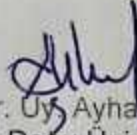
JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Mehmet ÇAKICI
(Danışman) (Bölüm Başkanı)
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Klinik Psikoloji

Dr. Öğr. Uy. Asra BABAYİĞİT
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Klinik Psikoloji

Dr. Öğr. Uy. Ayhan ÇAKICI
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Klinik Psikoloji

Prof. Dr. K. Husnu Can BAŞER
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü